R
G
B
WH
GR
BL
Grey Scale #13
C
M
Y
K
Part Code
ST1316
DANES PICTA .COM
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

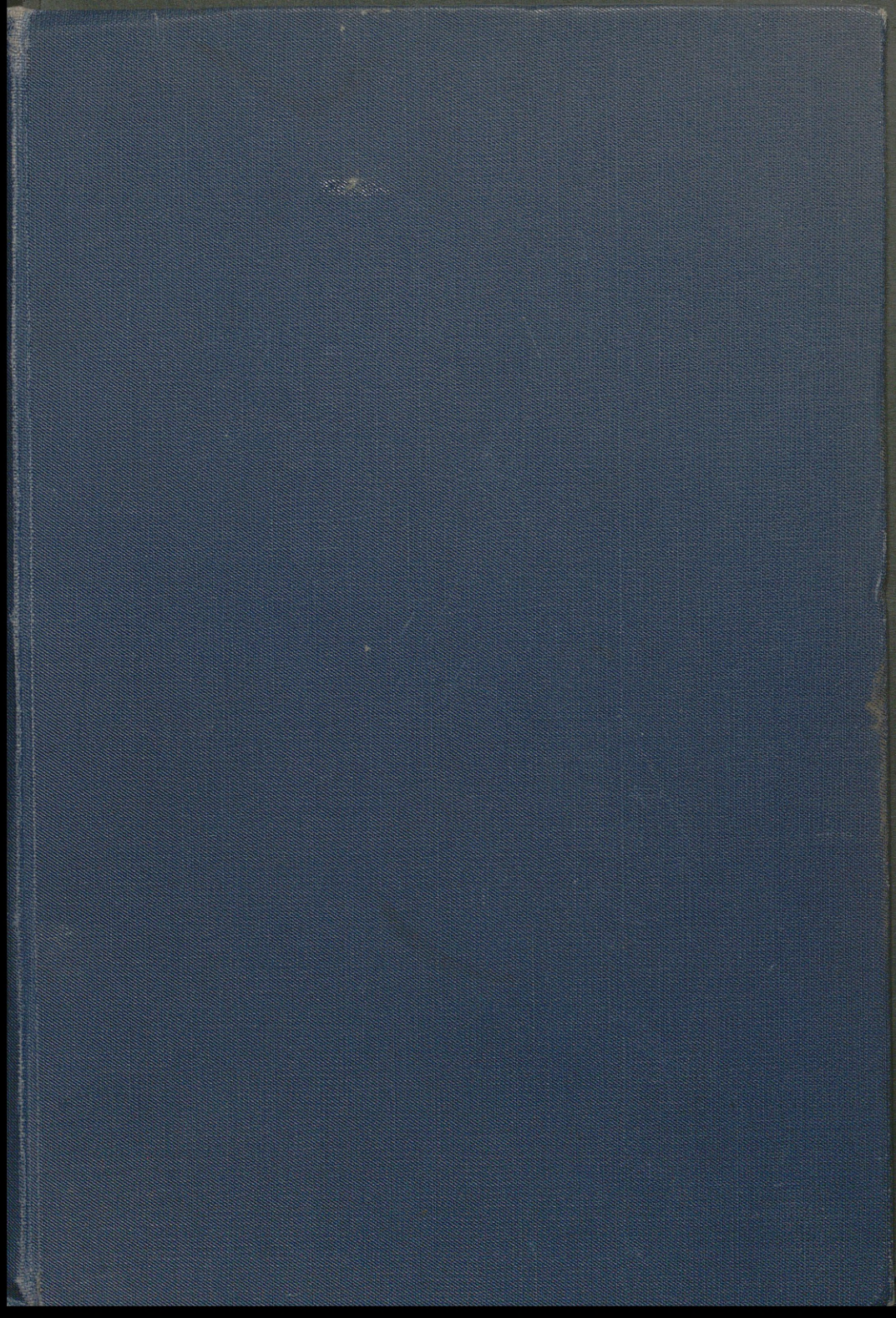

Colour Chart #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Inches
Centimetres
DANES PICTA .COM

4.026/II Dubl. 4.022
Dublet do Nr.

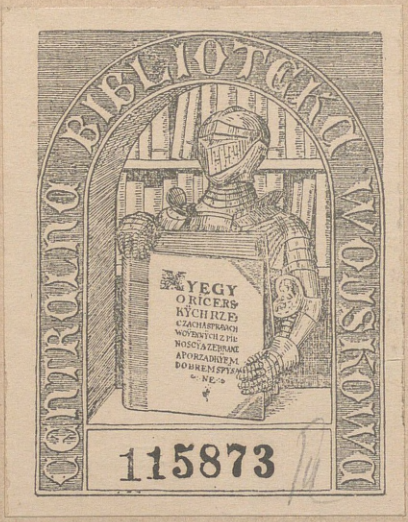

Gabinet Dyrektora

1491.

Sztab Korpusu Artyl.
Jenerał

LOIS PÉNALES MILITAIRES.

PRAWA KARZĄCE WOYSKOWE.

1491.

Archiwum Akt Dawnych

LOIS PÉNALES MILITAIRES

EXTRAITES DU RECUEIL DES LOIS

INTITULÉ:

LE GUIDE DES JUGES MILITAIRES.

ACCOMPAGNÉES DE LA TRADUCTION POLONAISE, ET DE MODÈLES DE PLAINTES D'INTERROGATOIRES, DE VOTES ET DE SENTENCES,

RÉDIGÉS

PAR *XAVIER KRYSIŃSKI*

AUDITEUR GÉNÉRAL DE L'ARMÉE ROYALE POLONAISE.

VARSOVIE

DE L'IMPRIMERIE DE L'ARMÉE.

1824.

PRAWA KARZĄCE WOYSKOWE

WYPISANE z KSIĘGI PRAW

POD TYTUŁEM:

LE GUIDE DES JUGES MILITAIRES

a 231

PRZEZ

XAWEREGO KRYSIŃSKIEGO

AUDYTORA GENERALNEGO WOYSK POLSKICH

przełożone,

Z DOŁĄCZENIEM

WZORÓW: SKARG, INKWIZYCYI, WOTOWAŃ i WYROKÓW.

1491.

w WARSZAWIE

w DRUKARNI WOYSKOWÉY.

1824.

355.340

33778/2

SPIS PRZEDMIOTÓW.

Treść prawa.	Kara.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Okólnik Kommissyi Rządowéy Woyny - - - - -	— —	— —	—	—	XIX
Przekład ten w czasie posiedzeń Sądów Woiennych składany bydź powinien.					
Artykuły prawa Woyskowego w wyrokach nie w języku Francuzkim, ale w Polskim cytowane bydź maią.					
Księga Praw Woyskowych (Le guide des juges militaires) nadal obowiązuiącą zostaie.					
Obiaśnienie względem porządku w ninieyszym przekładzie praw zachowanego, i względem sposobu w iaki, do wzoru skarg, inkwizycyi, wotowań i wyroków stosować się należy - - -	— —	— —	—	—	XXV
O zdradzie.					
Wyiawienie taiemnicy poczty lub hasła (mot d'ordre) -	śmierć	10 Paźd: 1791	11	—	3
Oddanie nieprzyiacielowi magazynów, -- zaniedbanie środków w celu ocalenia takowych -	śmierć	12 Maia 1793	1	Od. II	5

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Wysadzenie w powietrze wozów amunicyinych - -	śmierć	27 Lipca 1793	1	—	7
Opuszczenie wozów - - - - -	śmierć	17 Lipca 1703	3	—	7
Krzyki buntownicze - - - - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III	9
Zdánie fałszywych przykazów - - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III	9
Niedbalstwo lub nieposłuszeństwo w dopełnieniu powinności na podiazdach, lub przeszpiegach naprzeciw nieprzyiaciela - - - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III	9
Zamilczenie dostrzeżeń względem nieprzyiaciela - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III	11
Wyiawienie nieprzyiacielowi taiemnicy poczty lub hasła - - - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III	11
Nieprawne porozumienie się z nieprzyiacielem - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	2	T. III	11
Zagwożdżenie działa; obcięcie zaprzęgów; zepsucie iakiéy części pociągu bez rozkazu - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III.	11
Nieprawne poddanie twierdzy - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III.	13
Nieopatrzenie twierdzy, lub miejsca oszańcowanego żywnością - - -	śmierć	21 Brum: r. 5	2	T. III.	13
Kapitulacya hańbiąca - - - -	śmierć	1 Maia 1812	2, 3, 4, 5, 8	—	15
O nieposłuszeństwie Woyskowém.					
Opuszczenie poczty w celu rabunku	5 lat do kayd:	12 Maia 1795	4	Od: IV	19

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Obelgi słowne wyrządzone żołnierzowi na szyldwachu -	od 2 do 6 lat uwięzienia.	12 Maia 1793	9	Od: IV	19
Obelgi czynne -	ś m i e r ć.	12 Maia 1793	9	Od: IV	19
Nieposłuszeństwo w służbie - - -	1 rok uwięz: i destytucya.	12 Maia 1793	10	Od: IV	21
Nieposłuszeństwo w akcyi w obec nieprzyiaciela - - -	ś m i e r ć	12 Maia 1793	10	Od: IV	21
Poduszczanie do buntu przeciw przełożonym - - -	ś m i e r ć	12 Maia 1793	13	Od: IV	21
Uczestnictwo do takowego buntu -	10 lat do kayd:	12 Maia 1793	13	Od: IV	21
Zfałszowanie urłopu - - - - -	5 lat do kayd:	12 Maia 1793	19	Od: IV	21
Nieprawne przyięcie żołnierza z obcego Korpusu - -	1 rok więz: i destytucya.	12 Maia 1703	20	Od: IV	23
Niedbalstwo Kommissarzy Woiennych w donoszeniu - -	destytucya.	12 Maia 1793	21	Od: IV	25
Przeniewierzenie się w czynności Administracyinéy - -	destytucya, i od 6 miesięcy uwięz: do 5 l. więz: w kayd:	12 Maia 1793	22	Od: IV	23
W razie narażenia przez to bezpieczeństwa armii - - -	ś m i e r ć	12 Maia 1793	22	Od: IV	23
Nieprawne oddalenie się Kommissarza Woiennego z swego okręgu - - - -	destytucya.	12 Maia 1793	23	Od: IV	25
Nieudanie się na swoie stanowisko -	od 1 miesiąca uwięzienia, do 2 l. więz: w kaydan:	21 Brum: r. 5	1	T. VIII	25
Niestawienie się Officera maiącego iść naprzeciw nieprzyiaciela - - -	3 Mce uwięz: i degradacya.	21 Brum: r. 5	2	T. VIII	27
Niestawienie się Podofficera - - -	2 Mce uwięz: i degradacya.	21 Brum: r. 5	2	T. VIII	27

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str.
Niestawienie się Żołnierza - - -	1 Mąc uwięzienia - - -	21 Brum: r. 5	1	T. VIII	27
Niestawienie się destytucya i Urzędnika przy armii - - - - -	1 Mąc uwięzienia - - -	21 Brum: r. 5	2	T. VIII	27
Powtarzanie tegoż przestępstwa przez Podofficera lub Żołnierza - - - - -	2 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	2	T. VIII	27
Nieposłuszeństwo zmowne - - - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	3	T. VIII	27
Nieposłuszeństwo mieszkańców kraiu nieprzyiacielskiego	śmierć.	21 Brum: r. 5	4	T. VIII	29
Sprawcy buntowniczego skupienia się woyskowych - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	5	T. VIII	29
Gdy oddział nieprawnie opuszcza stanowisko.					
— — na hersztów -	śmierć.	21 Brum: r. 5	6	T. VIII	31
W razie nieodkrycia hersztów.					
— — na Officerów, Podoffic: lub sześciu Żołnierzy naydawn: w służbie - - -	10 lat do kaydan - - -	— —	—	—	—
Rzucenie broni w sprawie przeciw nieprzyiacielowi - -	5 lat do kaydan - - - -	21 Brum: r. 5	7	T. VIII	31
Oddział Woyska wzbraniaiący się wypełnić powinności w obec nieprzyiaciela - - - -	kara przepisana iest Art: 6tym - - -	21 Brum: r. 5	8	T. VIII	33
Nieposłuszeństwo w obec nieprzyiacil:	śmierć.	21 Brum: r. 5	9	T. VIII	33

Treść prawa.	Kara:	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Spanie na szyld wachu, wedecie lub forpocztach naybliższych nieprzyiaciela	2 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	10	T. VIII	53
Niewykonanie przykazu w obec nieprzyiaciela - -	2 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	11	T. VIII	35
Zmienienie przykazu w stanowisku przeciw nieprzyiacielowi bez zdania sprawy - - - -	6 Mcy uwięz:	21 Brum: r. 5	12	T. VIII	35
Przestąpienie lub zgwałcenie przykazu ogólnego - - -	10 l. do kayd:	21 Brum: r. 5	13, 14	T. VIII	35
Obelgi wyrządzone przełożonemu słowy lub gesty - - -	5 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	15	T. VIII	37
Obelgi czynne -	śmierć.	21 Brum: r. 5	15	T. VIII	37
Obelgi czyn: przez przełożonego podrozkaznemu wyrządzone - - - - -	1 rok uwięz: i destytucya.	21 Brum: r. 5	16	T. VIII	37
Jeśliby śmierć z nich nastąpiła -	śmierć.	21 Brum: r. 5	16	T. VIII	37
Opór siły zbroyney przeciw Sądowemu postępowaniu względem przestępców woyskowych -	iak w Art: 3, 5, i 6 tegoż Prawa i Tytułu.	21 Brum: r. 5	18	T. VIII	39
O Zbiegostwie.					
Zbiegostwo do nieprzyiaciela - -	śmierć.	12 Maia 1793	1	T. I	39
— dito — -	śmierć.	21 Brum: r. 5	1,2,3,4	T. I	43
Pobudzanie do zbiegostwa do nieprzyiaciela - - - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	5, 6	T. I	45
Wspólnik wyiawiaiący zmowy -	wolny od Sądu i kary.	21 Brum: r. 5	7	T. I	45
O zbiegostwie w głąb kraiu - - -	— —	21 Brum: r. 5	3,4,5,6	T. II.	47
O karach za zbiegostwo - - - -	— —	19 Vendr: 12	44	T. IV.	49

Treść prawa.	Kara.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
O karze śmierci -	— —	19 Vendr: 12	45	T. V	51
— — kuli - -	— —	19 Vendr: 12	46, 59	T. VI	51
— — robót publicznych - - -	— —	19 Vendr: 12	58	T. VII	55
Prawne oznaczenie zbiegostwa i zastosowanie kary za też -	— —	19 Vendr: 12	od 67 do 74	T. IX	57
Zbiegostwo do nieprzyiaciela - - -	śmierć.	19 Vendr: 12	67	T. IX	57
Herszt z mowy do zbiegostwa - - -	śmierć.	19 Vendr: 12	67	T. IX	57
O pobudzeniu i zmowie do zbiegostwa - - - - -	— —	23 Vent: r. 13 8 Vendr: r. 14 2 Lut: r. 1812	— 1, 2 1, 2, 3	— — —	67 69 71
Zbiegostwo z szyldwachu - - - -	śmierć.	19 Vendr: 12	67	T: IX	57
Zbiegostwo z uprowadzeniem konia -	śmierć.	17 Vent: r. 12	—	—	67
Zbiegost: z uniesieniem broni palney	śmierć.	17 Vent: r. 12	—	—	67
Zbiegostwo z uniesieniem broni palney lub iakiekolwiek broni swych kolegów - - -	śmierć.	17 Vent: r. 12	—	—	67
Uniesienie swego bagnetu lub pałasza	przedłużenie kary dwoma laty - - -	17 Vent: r. 12	—	—	67
Zbiegostwo za granicę z przyięciem tam służby - - -	śmierć.	19 Vendr: 12	67	T. IX	57
Powtórne zbiegostwo za granicę -	śmierć.	19 Vendr: 12	67	T. IX	57
Zbiegostwo za granicę - - - -	10 lat do kuli	19 Vendr: 12	69	T. IX	59
Zbiegostwo wewnątrz kraiu z uniesieniem rzeczy swych współtowarzyszów - - - -	10 lat do kuli	19 Vendr: 12	69	T. IX	59
Zbiegost: ponowione wewnątrz kraiu.	10 lat do kuli	19 Vendr: 12	69	T. IX	59
Zbiegost: skazanego do robót publicznych	10 lat do kuli	19 Vendr: 12	69	T. IX	59

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Powody zaostrzenia kary przykucia do kuli - - - -	— —	19 Vendr: r. 12	79	T. IX	59
Zbiegostwo w głąb kraiu - - - -	3 lat robót publicznych.	19 Vendr: r. 12	72	T. IX	61
Zbiegostwo niepoiedync: dokonane.	5 lat robót publicznych.	19 Vendr: r. 12	72	T. IX	61
Zbiegost: będącego na służbie lub przez okopy - - - -	5 lat robót publicznych.	19 Vendr: r. 12	72	T. IX	61
Zbiegost: z woyska w polu; lub z twierdzy - - -	5 lat robót publicznych.	19 Vendr: r. 12	72	T. IX	61
Zbiegost: z uniesieniem effektów -	5 lat robót publicznych.	19 Vendr: r. 12	72	T. IX	61
Zbiegostwo po ułaskawieniu - -	śmierć.	23 Listopada 1811 - -	1	T. IX	71
Wzięcie nagrody w celu niechwytania zbiegów - -	2 lat do kaydan - - -	4 Frim: r. 4	2	—	75
Niedopełnienie prawa względem dezerterów - - - -	2 lat uwięzienia - -	24 Brum: r. 6	1	—	75
Wrazie saméy opieszałości - - -	destytucya.	24 Brum: r. 6	3	—	77
O namawianiu i zachęcaniu do zbiegostwa.					
Namawianie do nieprzyiaciela, do obcego woyska, lub rokoszanów - -	śmierć.	4 Nivose r. 4	1, 2	—	77
Namawianie obrońców oyczyzny do opuszczenia chorągwi - - -	9 lat uwięzienia - -	4 Nivose r. 4	4	—	79
Wspólnictwo namawiania do nieprzyiaciela - - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	1	T. IV	79
Szpiegowanie dla nieprzyiaciela - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	2, 3	T. IV	79

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str.
O kradzieży i niewierności.					
Przedawanie racyów furażu - -	1 rok uwięz: i destytucya.	12 Maia 1793	2	Od: III	81
Urzędnik przedaiący furaż sobie powierzony - - -	6 lat do kaydan - - -	12 Maia 1793	3	Od: III	81
Zniesienie się, w celu odebrania artykułów dostawy, w podleyszym gatunku	1 rok uwię: i wypędzenie z woyska -	12 Maia 1793	4	Od: III	83
Fałszowanie bonów, i pisma swego zwierzchnika - -	5 lat do kayd:	12 Maia 1793	5	Od: III	83
Urzędnik biorący na swóy użytek, lub ukrywaiący cokolwiek z artykułów dostawy - - -	3 lat do kayd:	12 Maia 1793	6	Od: III	83
Urzędnik Administracyiny nie donoszący iż odebrał zły, lub niekompl: furaż.	1 rok uwięz.	12 Maia 1793	7	Od: III	83
Odebranie większych wynagrodzeń niż były itsotne wydatki - - - -	2 lat do kayd:	12 Maia 1793	8	Od: III	85
Nierozmyślne opóźnienie w dostawie potrzeb dla woyska - - - - -	6 Mcy uwięzienia - -	12 Maia 1793	9	Od: III	85
Rozmyślne popełnienie tego przestępstwa - - - -	3 lat do kayd:	12 Maia 1793	9	Od: III	85
Przeniewierzenie się w dystrybucyi furażu - - - -	3 lat do kayd:	12 Maia 1793	10	Od: III	85
Dozorca magazynu któryby ukrył lub przemienił co z rzeczy sobie powierzonych - - - -	5 lat do kayd:	12 Maia 1793	11	Od: III	85
Kradzież u swoich kolegów - - -	6 lat do kayd:	12 Maia 1793	12	Od: III	87

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str.
Przedaż broni, oporządz: lub ubioru -	5 lat do kayd:	12 Maia 1793	13	Od: III	87
Przedaż effektów koszarnych lub obozowych - - - -	3 lat do kayd:	12 Maia 1793	14	Od: III	87
Kradzież prochu i t. p. - - - -	3 lat do kayd:	12 Maia 1793	15	Od: III	87
Kradzież u swego gospodarza - - -	10 l. do kayd:	12 Maia 1793	16	Od: III	89
Wzięcie co z wiktuałów bez zapłaty sposobem oszustwa -	od 3 Mcy uwięz:, do 2 l. kaydan - -	12 Maia 1793	17	Od: III	89
Zamach na bezpieczeństwo i wolność obywateli - - -	6 Mcy uwięzienia - -	12 Maia 1793	18	Od: III	89
. . . . przy popełnieniu kradzieży,	2 lat do kayd:	12 Maia 1793	18	Od: III	89
lub obelg czynnych . . . . przy popełnieniu morderst:	śmierć.	12 Maia 1793	18	Od: III	89
Podanie w stanie płacy więcéy osób nad stan rzeczywisty, do odebrania tego co im prawo wyznaczyło - - -	3 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	1	T. VII	91
Podanie do płacy lub innego udziału, za porozumieniem się z woyskow: lub officyalistą - - -	5 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	2	T. VII	91
Przedanie lub odłożenie na swóy użytek, co z rzeczy swemu dozorowi, zawiadowaniu lub przeprowadzeniu, powierzonych - - - -	5 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	3	T. VII	93
Ukrycie lub przedanie na swóy użytek mąki, drzewa, lub sprzętów do odbywania służby potrzebnych - - -	5 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	4	T. VII	93

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Fałszowanie mąki.	5 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	5	T. VII	93
Zepsucie ziarna lub mąki przez niedbalstwo - - -	6 Mcy uwięzienia - -	21 Brum: r. 5	6	T. VII	95
Wydawanie chleba wagą fałszywą -	2 lat do kayd.	21 Brum: r. 5	7	T. VII	95
Dostarczanie i wydanie mięsa którego użycie zakazaném iest urządzeniami policyinemi - -	3 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	8	T. VII	95
Bicie i rozprzedawanie bydła zarażonego - - - -	20 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	8	T. VII	95
Przedaż mięsa zepsutego - - -	od 3 do 6 Mcy uwięzienia -	21 Brum: r. 5	9	T. VII	97
Frzedawanie mięsa wagą fałszywą -	2 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	10	T. VII	97
Zepsucie, lub uszkodzenie legumin, lub furażu przez niedbalstwo - - -	6 Mcy uwięzienia - -	21 Brum: r. 5	11	T. VII	97
Niewierność w wadze lub mierze racyów w woysku w polu lub mieyscu oblężonem - - -	2 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	12	T. VII	99
Przeniewierzenie się w czynnościach spisu woyskowego.	od roku do 2 lat uwięzien:	8 Fruct: 13	60	T. X	99
O rabunku, pustoszeniu, podpaleniu i morderstwie.					
Rabunek z bronią w ręku, albo gromadnie - - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	1	T. V	101
Pustoszenie z bronią w ręku lub gromadnie bez rozkazu.	śmierć.	21 Brum: r. 5	2	T. V	103
Podpalenie bez rozkazu - - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	3	T. V	103

Treść prawa.	Kara.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Godzenie na życie.	śmierć.	21 Brum: r. 5	4	T. V	105
Gwałt (viol) — wyrządzony dziewczynie niemaiącéy lat czternastu.	8 lat do kayd: 12 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	4	T. V	105
Wynikła ztąd śmierć - - - -	śmierć.	21 Brum r. 5	4	T. V	105
Obdzieranie zabitych na poboiowisku przez woyskowego.	5 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	5, 10	T. V	105
Obdzieranie przez markitana lub kogo innego nienależącego do woyska - -	10 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	5, 8, 9, 10	T. V	105
Obdzieranie osłabionego, popełnione przez woyskowego.	10 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	6, 10	T. V	107
Obdzieranie przez markitana lub kogo innego niewoysko:	20 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	6, 8, 9, 10 -	T. V	107
Obdzieranie z skaleczeniem lub zabiciem - - - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	7, 10	T. V	107
Maroderstwo - -	wystawienie hańbiące -	21 Brum: r: 5	1, 2, 3	T. VI	111
Maroderstwo Podofficera - - - -	degredacya i wystawienie hańbiące -	21 Brum: r. 5	5	T. VI	113
Maroder: użytego przy woysku - -	zrzucenie z urzędu i nagrodz: szkody.	21 Brum: r. 5	6	T. VI	113
Maroderst: markitana, traktyera i t. p. - - - - -	5 lat do kayd: i wynagrodz: szkody - -	21 Brum: r. 5	7	T. VI	115
Maroderst: ponawiane - - - -	5 lat do kayd:	22 Brum: r. 5	4, 8	T. VI	113 115
Maroderst: popełnione zbroyno lub gromadnie - - -	8 lat do kayd:	21 Brum: r. 5	9	T. VI	117
Officer niewzbraniaiący maroderst:	destytucya i 3 Mce uwięzienia - -	21 Brum: r. 5	10	T. VI	117
Maroderstwo Officera - - - - -	2 lat uwięzienia, destytucya etc. -	21 Brum: r. 5	11	T. VI	117

Treść prawa.	K a r a.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Maroderst: z podrozkaznemi - - -	10 lat do kaydan - - -	21 Brum: r. 5	11	T. VI	117
Officer do maroderstwa woysko doprowadzaiący - -	śmierć.	21 Brum: r. 5	11	T. VI	117
Officer kupuiący lub przyimuiący od podrozkaznych rzeczy z maroderstwa pochodzące - - -	1 rok uwięz: i destytucya.	21 Brum: r. 5	12	T. VI	119
Postanowienie względem jeńców woiennych.					
Opór, wzburzenie się albo spisek jeńców woiennych -	śmierć.	17 Frimr: 14	3	—	119
Ogólne Sądownictwa Woyskowego dotyczące przepisy - - -	— —	— —	—	—	od 119 do 129
WZORY.					
Wzór skargi w przedmiocie zbiegostwa - - - - -	— —	— —	—	—	131
Wzór inkwizycyi w Sądzie 1éy Instancyi na wszelki przypadek - - - - -	— —	— —	—	—	133
. . . na przypadek dezercyi - -	— —	— —	—	—	135
Przestroga dla Audytorów - - -	— —	— —	—	—	138
. . . inkwizycyi w Sądzie 2éy instancyi - - - - - -	— —	— —	—	—	139
. . . wotowania w Sądzie 1éy Instancyi - - - - - -	— —	— —	—	—	141

Treść prawa.	Kara.	Data prawa.	Artyk:	Tytuł i Oddz:	Str:
Wzór w Sądzie 2éy Instancyi - -	— —	— —	—	—	143
. . . Wyroku na iedno przestępstwo woyskowe - - -	— —	— —	—	—	144
. . . na kilka przestępstw woyskowych - - - - -	— —	— —	—	—	149
. . . na iedno przestępst: powszechne - - - - -	— —	— —	—	—	154
. . . na kilka przestępstw powszechnych - - - - -	— —	— —	—	—	152
. . . gdy woyskowy razem o przestępstwo lub przestępstwa woyskowe, i o iedno lub więcéy przestępstw powszechnych oskarżony zostanie - - -	— —	— —	—	—	157
. . . w sprawie w drodze Appellacyi pod rozstrzygnienie Sądu Woiennego Dywizyinego przychodzącéy - - - -	— —	— —	—	—	161

Traduction.

CIRCULAIRE
DE LA COMMISSION DE LA GUERRE.

Conformément à la volonté de l'Autorité Suprême, les lois militaires françaises réunies dans le recueil imprimé en 1813, sous le titre: *Guide des juges militaires*, continuent de servir de bâse à la judicature de l'Armée Polonaise.

Comme cependant ces lois, rédigées en langue française, ne sauraient être également comprises par chacun, SON ALTESSE IMPÉRIALE MONSEIGNEUR LE GRAND DUC CONSTANTIN COMMANDANT EN CHEF l'Armée Polonaise pour obvier à cet inconvénient, a daigné agréer une traduction de ces lois faite par l'Auditeur Général, en ordonnant que cette traduction, soigneusement collationnée sur l'original, serait imprimée avec le texte français en regard, et publiée pour l'usage de l'armée.

La Commission de la Guerre ayant, à la suite des ordres de SON ALTESSE IMPÉRIALE pourvu à l'impression de cette traduction, en enjoint l'usage aux tribunaux militaires, où elle devra être déposée devant

Nro 508/41 *w Warszawie dnia* 16 *Stycznia* 1824.

Dyrekcya druga.

Wydział Audytoryatu Generalnego.

OKÓLNIK
KOMMISSYI RZĄDOWÉY WOYNY.

Z woli Naywyższéy Władzy, służą dotąd za zasadę sądownictwu Woyska Polskiego, Prawa woyskowe Francuzkie w księdzę pod tytułem: Guide des juges militaires z roku 1813, zebrane. Że zaś takowe w języku francuzkim napisane, nie przez każdego zarówno zrozumiane bydź mogły, przeto celem zapobieżenia téy niedogodności, Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki Xiąże Naczelny Wódz raczył rozkazać przekład Praw tych, przez Audytora Generalnego sporządzony, po dokładném przeyrzeniu i porównaniu go z oryginałem, z dołączeniem textu francuzkiego, dla użytku woyska, wydrukować.

W dopełnieniu rozkazu tego, Kommissya Rządowa Woyny przekład ten drukiem ogłosiwszy stanowi: iż takowy, w czasie posiedzeń Sądów Woiennych, oprócz księgi praw i Kodexu karnego dla Królestwa Polskiego,

le Président, conjointement avec le Code pénal du Royaume de Pologne, le Code de procédure militaire en vigueur, et celui de la procédure criminelle; et statue que dans les sentences des conseils de guerre les citations des articles de la loi insérés jusqu'ici en texte français, seront faites à l'avenir en langue polonaise.

Cette traduction renferme seulement les articles concernant les cas d'une plus grande importance et ceux que l'on est dans le cas d'appliquer le plus souvent, les lois de police contenues dans le décret du 29 Octobre 1790, ainsi que tous les articles abrogés par les lois postérieures, et marqués d'un asterisque (*) dans l'original français, y sont omis. Mais comme les juges doivent s'y référer en cas de besoin, nommément, lorsqu'il leur est permis de prononcer en leur âme et conscience une des peines prescrites par le Code pénal civil ou militaire, la quelle leur paraîtrait la plus proportionée au délit; le recueil mentionné des lois intitulé: *Guide des juges militaires*, ne cessera pas d'être obligatoire pour l'avenir.

La Commission de la Guerre après avoir, de cette maniere, effectue, quant à la publication de la traduction des lois mili-

Kodexu postępowania dla Woyska Polskiego, i obowiązuiącéy ordynacyi kryminalnéy, przed Prezesem Sądu, składanym bydź powinien, i że w Wyrokach Sądów Woiennych, artykuły Prawa iuż nie w ięzyku francuzkim, ale w polskim, z ninieyszego przekładu cytowane bydź maią.

Przekład w mowie będący, obeymuie ważnieysze iedynie i częściéy wydarzaiące się przypadki, a opuszczone w nim są Prawa policyine, Dekretem z dnia 29 Października 1790, obięte, tudzież wszelkie późniéyszemi prawami zniesione artykuły, które w francuzkim oryginale, asteryskiém (*) są oznaczone. Że zaś tych Sędziowie radzić się powinni w razie potrzeby, mianowicie w przypadkach, w których wolno Sędziom wyrzec, według ich sumnienia i przekonania, iednę z kar Kodexu cywilnego lub woyskowego, która im stosowną do przestępstwa zdawać się będzie; przeto księga praw woyskowych pod tytułem: Guide des juges militaires z roku 1813, nadal obowiązuiącą zostaie.

Tak dopełniwszy rozkazu Jego Cesarzewiczowskiéy Mości Wielkiego Xięcia Naczelnego Wodza, co do ogłoszenia przekła-

taires, les dispositions de Son Altesse Impériale Monseigneur le Grand Duc Constantin Commandant en Chef, considérant en outre, que l'ordre du service judiciaire éxige des formes permanentes dans la rédaction des actes d'accusation, d'enquête, de vote des juges, et des sentences, a ordonné à l'Auditeur Général la confection des modèles de ces actes.

Ces modèles se trouvant dressés conformément aux lois, et ordres en vigeur dans l'Armée Polonaise, la Commission de la Guerre les a fait annéxer à la présente traduction, et prescrit aux Officiers portant accusation, ainsi qu'aux Auditeurs faisant fonction de rapporteur, de s'y conformer avec la plus stricte éxactitude.

du Praw woyskowych, Kommissyia Rządowa Woyny maiąc na uwadze, iż porządek służby sądowniczéy wymaga: aby skargi, na mocy których woyskowi pod Sąd oddawani bywaią, inkwizycye z nich wyprowadzane, wotowania Sędziów i Wyroki przez Sądy Woienne wydawane, redagowane były według form stałych; poleciła Audytorowi Generalnemu, ułożenie wzoru skarg, inkwizycyi, wotowań i wyroków.

Takowe na zasadzie praw, dotąd Woysko Polskie obowiązuiących i istnących rozkazów ułożone wzory, Kommissya Rządowa Woyny, do niniéyszego przekładu praw dołącza, z poleceniem, aby się do nich Officerowie skargi zanoszący, i Audytorowie iako Referenci spraw iak nayściśléy stosowali.

Radzca Stanu, pełniący témczasowie obowiązki Ministra Woyny,
(*podpisano*) Generał Dywizyi HAUKE.

Radzca Stanu Dyrektor Generalny,
(*podpisano*) Generał B^dy RAUTENSTRAUCH.

Sekretarz Generalny,
(*podpisano*) Generał Brygady NOWICKI.

Szef Wydziału
Audytor Generalny *Krysiński.*

OBJAŚNIENIE

względem porządku w ninieyszym przekładzie zachowanego i względem sposobu w iaki do wzorów stosować się należy.

Prawa w oryginale, to iest w księdze *Guide des juges militaires* zawarte, umieszczone są nie koleią przedmiotów lecz koleią dekretów, które w miarę wydarzaiącéy się potrzeby, wydawane i uzupełnione były, tak dalece, iż artykuły iednego dotyczące przedmiotu, rozrzucone są po rozmaitych dekretach, co snadnemu objęciu całości, znaczną stawia przeszkodę: z tego powodu tłumacz Praw woyskowych francuzkich, nie stosował się do porządku w oryginale zachowanego, ale dla nadania dziełu swemu systematyczney całości, poszedł za koleią przedmiotów; a tak, przedmioty po różnych dekretach rozrzucone, razem zostały zebrane, i w przyzwoitym porządku umieszczone.

Aby iednak przez zmianę takową, odnoszenie się do oryginału utrudnioném niebyło: umieszczoną iest przed każdym przed-

miotem data prawa z którego artykuły do przedmiotu stosowane, wyięte zostały. Przy każdym zaś artykule, oznaczoną iest na marginesie liczba strony, na którey artykuł w oryginale znayduie się.

Co do wzorów, przestrzega się niniey-szém, iż te, iedynie formy, nie zaś przedmiotu dotyczą. Jakkolwiek więc pomiędzy wzorami inkwizycyi, wzór ieden (oprócz ogólnych, w każdéy inkwizycyi nieodzownych zapytań) obeymuie zapytania na przypadek zbiegostwa: nieidzie iednak zatém, aby Audytor śledztwo wyprowadzaiący, w przypadku saméy nawet dezercyi, poprzestać miał na zapytaniach wzorem wskazanych; nie wzór bowiem, lecz znaiomość postępowania sądowego, a nadewszystko zdrowy rozsądek wskazać iedynie mogą rodzay i koléy zapytań, iakie celem dokładnego wykrycia istoty czynu, Audytor obwinionemu czynić powinien.

Podobnież rzecz się ma i co do wyroków. Wzory ich w liczbie sztuk sześciu dołączaią się dla tego iedynie, aby wskazać ile można naydokładniéy koléy i sposób w iaki redagowane bydź winny.

Wzory te wskażą: iak data posiedzenia Sądu, rozkaz na mocy którego Sąd wyzna-

czony został; zebranie się Sądu, obecność członków, wymienienie Referenta, stawienie się obwinionego i iego rysopis, odczytanie akt, wykazu sprawy i obrony, zapytania przez Prezyduiącego czynione, pobudki do opinii Sędziów, ich opinia, nareszcie, i inne szczegóły, w Wyroku obięte bydź maią. W żaden sposób atoli, dostarczyć Audytorom nie mogą saméyże osnowy Wyroku, do któréy ułożenia, mocne przeięcie się sprawą i znaiomość prawa iedynym bydź powinny przewodnikiem.

LOIS PÉNALES MILITAIRES.

PRAWA KARZĄCE WOYSKOWE.

LOIS PÉNALES MILITAIRES,

EXTRAITES DU RECUEIL DES LOIS, INTITULÉ:

LE GUIDE DES JUGES MILITAIRES.

De la trahison.

Loi du 19 *Octobre* 1791.

ART: 11. Tout soldat, sous-offi- pag:202.
cier ou officier, convaincu d'avoir communiqué le secrèt du poste, ou le mot d'ordre, à quelqu'un qui n'en devait pas avoir connaissance, sera puni de mort.

Décrèt du 12 *Mai* 1793.

SECTION II.

ART: 1. Tout militaire ou indivi- pag:231.
du de l'armée, quel que soit son état ou son grade, convaincu de trahison, sera puni de mort.

Sont réputés coupables de trahison, les auteurs des délits ci-après détaillés, savoir:

PRAWA KARZĄCE WOYSKOWE,

WYPISANE Z KSIĘGI PRAW, POD TYTUŁEM:

LE GUIDE DES JUGES MILITAIRES.

O Zdradzie.

Prawo z dnia 19 *Października* 1791.

ART: 11. Każdy żołnierz, Podoffi- str: 202.
cer, lub Officer, przekonany: iż ko-
mukolwiek, kto o tém wiedzieć nie-
powinien, wyiawił taiemnicę poczty,
lub hasło (mot d' ordre) śmiercią ka-
rany będzie.

Prawo z dnia 12 *Maja* 1793.

ODDZIAŁ II.

ART: 1. Każdy woyskowy, lub str: 221.
ktokolwiek przy woysku użyty, iakie-
gokolwiek bądź stopnia lub powołania,
przekonany o zdradę; śmiercią karany-
będzie.

Za winnych zdrady uważani będą
sprawcy przestępstw następuią-
cych, iako to:

Tout Général d'armée, tout Commandant de division ou Commandant en chef de place en état de guerre, qui n'aura pas fait connaître au Ministre les besoins de son armée, soit en vivres, soit en fourrages, soit en approvisionnemens de guerre.

Tout Général d'armée ou Commandant de division, qui sera convaincu d'avoir pris des mesures pour faire tomber entre les mains des ennemis les magasins, les convois des armées, ou enfin toutes autres munitions de guerre.

Tout Général d'armée ou Commandant de division, qui sera convaincu d'avoir négligé d'employer tous les moyens qu'il avait en son pouvoir, pour assurer les magasins, la marche des convois, et garantir les munitions, lorsqu'ils seront tombés en tout ou en partie entre les mains des ennemis.

Décrèt du 27 Juillèt 1793.

ART: 1. Tout individu qui, dans pag: 226.
les Armées Françaises, sera convaincu d'avoir mis sous les caissons de l'ar-

Każdy Generał Armii, każdy Dowódzca Dywizyi, lub Dowódzca naczelny twierdzy, i mieysc w stanie woyny będących, któryby niezawiadomił Ministra o potrzebach swoiéy Armii, czy to w żywności, furażu, lub innych opatrzeniach woiennych.

Każdy Generał Armii, lub Dowódzca Dywizyi, przekonany że przedsięwziął środki, za pomocą których w ręce nieprzyiaciela dostać się mogły, magazyny, dowozy woyska i wszelkie inne opatrzenia (munitions) woienne.

Każdy Generał Armii, lub Dowódzca Dywizyi, przekonany iż zaniedbał użyć wszelkich w mocy iego będących środków, w celu zabespieczenia, magazynów, transportów i wszelkich potrzeb woiennych, ieśliby się takowe zupełnie lub w części dostały w ręce nieprzyiaciela.

Prawo z dnia 27 Lipca 1795.

Art: 1. Każdy przekonany iż przy str:226
Armiach podłożył ognie sztuczne pod wozy amunicyine, dla wysadzenia ta-

tillerie des mèches artificielles pour produire une explosion, déstinée en même temps à servir de signal aux ennemis, et à répandre la terreur dans l'armée de la République, sera soumis à la peine de mort portée par la loi, et fusillé à la tête de l'armée, d'après la déclaration d'un jury civil nommé à cet effet.

ART: 3. Les conducteurs d'artillerie, de charois, de vivres, d'hôpitaux ambulans et autres, qui, pouvant sauver leurs voitures et leurs chevaux, seront convaincus d'avoir abandonné ces mêmes voitures, leurs canons et caissons, et d'avoir coupé les traits de leurs chevaux pour fuir, ou de les avoir vendus ou livrés à l'ennemi, seront punis de la même peine.

Code du 21 Brumaire an 5.
(*11 Novembre 1796.*)

TITRE III.

ART: 1. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée ou à sa suite, convaincu de trahison, sera puni de mort. Pag: 278.

kowych w powietrze, a to celem porozumienia się z nieprzyiacielem, i celem rozszérzenia trwogi w woysku: na śmierć skazanym i w obec całéy Armii rozstrzelanym zostanie.

Art: 3. Podobnéy karze podpadać ma prowadzący lub wiozący Artylleryię, wozy, żywność, szpitale polowe, i inne, przekonany iż mogąc ocalić swe wozy i konie, rzeczone wozy, działa i amunicye opuścił, lub że dla ucieczki obciął zaprzęgi swych koni, takowe przedał, lub oddał ie w moc nieprzyiaciela.

Prawo z dnia 21 Brumaire an 5
(11 *Listopada* 1796)

TYTUŁ III.

Art: 1. Każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska przywiązany, lub przy niém znayduiący się, przekonany o zdradę, śmiercią karany będzie. str. 278.

ART: 2. Sont réputés coupables pag: 279.
de trahison:

1º Tout individu qui, en présence de l'ennemi, sera convaincu de s'être permis des clameurs tendant à jeter l'épouvante et le désordre dans les rangs.

2º Tout Commandant d'un poste, toute sentinelle ou vedette, qui, en présence de l'ennemi, soit à l'armée, soit dans une place assiégée, aura donné de fausses consignes, lorsque, par suite de cette faute, la sûreté du poste aura été compromise.

3º Tout Commandant d'une patrouille à l'armée ou dans une place assiégée, qui, envoyé en présence de l'ennemi pour faire quelque découverte ou reconnaissance locale, aura négligé d'en rendre compte, ou bien n'aura pas exécuté ponctuellement l'ordre qui lui était donné lorsque, par suite de sa négligence ou de sa désobéissance, le succès de quelque opération militaire se sera trouvé compromis.

Art: 2. Poczytani będą za zdrayców, sprawcy niżéy wymienionych przestępstw: str:279.

1º Każdy przekonany że w obec nieprzyiaciela, mową lub krzykiem trwogę wzniecał, i był przyczyną zamieszania w szeregach.

2º Każdy Dowódzca poczty, każdy żołnierz na szyldwachu albo na forpocztach (vedette) któryby fałszywe zdawał przykazy (consigne) ieżeli przez iego postępek bespieczeństwo poczty, na niebespieczeństwo narażoném zostanie.

3º Każdy Dowódzca podiazdu wysłany z woyska w polu, albo z miéysca oblężonego, na zwiady ku nieprzyiacielowi, lub dla rozpoznania mieyscowości, który zaniedba zdać sprawę dostateczną o tém co dostrzegł lub rozpoznał, albo nie wypełni ściśle danych sobie rozkazów; ieżeli z przyczyny takiego niedbalstwa, albo nieposłuszeństwa, pomyślność działania woiennego narażoną została.

4º Tout Commandant d'un poste à l'armée en présence de l'ennemi ou dans une place assiégée, qui n'aurait pas rendu compte à celui qui le relève des découvertes qu'il aurait faites, soit par lui-même, soit par ses patrouilles, lorsque, par suite de son silence la sûreté du poste se sera trouvée compromise.

5º Tout militaire convaincu d'avoir communiqué le secrèt du poste ou le mot d'ordre à l'ennemi.

6º Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui entretiendrait une correspondance dans l'armée ennemie sans la permission par écrit de son supérieur.

7º Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée ou à sa suite, qui, sans ordre de son supérieur, ou sans motif légitime, aurait encloué ou mis hors de service un canon, mortier, obusier ou affût; ainsi que tout charretier ou conducteur qui, dans une affaire, dé-

4º Każdy Dowódzca poczty w woysku w polu naprzeciw nieprzyiacielowi, albo w mieyscu oblężoném, który zmieniaiącemu siebie, niezda dostatecznéy sprawy z dostrzeżeń, które bądź przez siebie, bądź przez podiazdy uczynił, ieżeli przez iego zamilczenie bezpieczeństwo poczty narażoném zostanie.

5º Każdy woyskowy przekonany że nieprzyiacielowi wyiawił taiemnicę poczty, lub hasło (mot d'ordre).

6º Każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo przy niém będący, któryby utrzymywał korespondencyą z nieprzyiacielem, bez pozwolenia na piśmie swego przełożonego.

7º Każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska przywiązany, lub do niego należący, któryby bez rozkazu swego przełożonego, albo bez słusznego powodu, zagwoździł, lub niezdatném uczynił działo, moździerz, granatnik, lawetę; tudzież każdy prowadzą-

route ou retraite, en présence de l'ennemi, aurait, sans ordre de son supérieur, coupé les traits des chevaux, brisé ou mis hors de service aucune pièce du trait ou équipage confié à sa conduite.

8º Tout Commandant d'une place assiégée, qui, sans avoir pris l'avis ou contre le voeu de la majorité du conseil militaire de la place (auquel devront toujours être appelés les Officiers en chef de l'artillerie et du génie), aura consenti à la réddition de la place avant que l'ennemi y ait fait brèche praticable, ou qu'elle ait soutenu un assaut.

9º Tout Commissaire-ordonnateur, ou autre en faisant les fonctions, qui n'aurait pas pourvu aux distributions de vivres et fourrages, ordonnées pour toutes les parties du service confié à sa surveillance, lorsqu'il en avait les moyens, ou qui aurait négligé ou refusé d'in-

cy lub wiozący, któryby w czasie cofania się, albo rozsypki, w obec nieprzyiaciela, bez rozkazu swego przełożonego, rozmyślnie obciął zaprzęgi, złamał albo niezdatną uczynił iakąkolwiek część pociągu, lub zaprzęgu sobie powierzonego.

8º Każdy Dowódzca mieysca oblężonego, który bez zasiągnienia zdania, albo przeciw większości zdań rady woienney twierdzy, (do którey zawsze bydź powinni wezwani Officerowie naczelni Artylleryi i Inżynierów) zezwoli na poddanie twierdzy wprzód, niżeli nieprzyiaciel ważny w niey wyłom uczyni, i niewytrzymawszy iednego przynaymniey szturmu.

9º Każdy Kommissarz zwierzchny, albo Kommissarz iego zastępca, któryby nieopatrzył twierdzy, albo mieysca oszańcowanego, żywnością i furażem dla wszystkich części służby, iego pieczy poruczonych, a był przekonany, że mógł to uczynić; lub gdyby zaniedbał,

struire le Général en Chef de l'armée, ou d'une division détachée de l'armée, des besoins en ce genre de ladite armée ou division, si, par suite de cette prévarication, le salut de l'armée ou le succès de ses opérations a été compromis.

Décret du 1 Mai 1812.

ART: 1. Il est défendu à tout Général, à tout Commandant d'une troupe armée, quel que soit son grade, de traiter en rase campagne d'aucune capitulation par écrit ou verbale. pag: 473.

ART: 2. Toute capitulation de ce genre dont le résultat aurait été de faire poser les armes, est déclarée deshonorante et criminelle, et sera punie de mort. Il en sera de même de toute autre capitulation, si le Général ou Commandant n'a pas fait tout ce que lui prescrivaient le devoir et l'honneur.

ART: 3. Une capitulation dans une place de guerre assiégée et bloquée, est permise dans les cas prévus par l'article suivant.

albo wzbronił się uwiadomić Generała naczelnego Dowódzcę woyska, albo Dywizyi oddzielney, o tego rodzaiu potrzebach wspomnionego woyska, lub Dywizyi, a z przyczyny tego przeniewierzenia się, ocalenie Armii, albo pomyślność iéy działań na niebespieczeństwo narażone zostały.

Prawo z dnia 1 Maja 1812

Art: 1. Ani Generałowi, ani iakiegokolwiek stopnia Dowodzcy woyska uzbroionego, niewolno w otwartém polu zawiérać kapitulacyi, bądź ustnéy bądź na piśmie. str: 473

Art: 2. Wszelka kapitulacya któréyby skutkiem było złożenie broni, iest hańbiącą i występną, i śmiercią karaną będzie. Podobnież uważaną i ukaraną bydź ma wszelka inna kapitulacya, ieżeliby Generał lub Dowodzca, nieuczynił tego wszystkiego, co mu powinność i honór kazały.

Art: 3. Dozwolona iest kapitulacya w twierdzy, w stanie oblężenia bądącéy, w przypadkach następuiącymi Artykułami przewidzianych.

Art: 4. La capitulation dans une place de guerre assiégée et bloquée peut avoir lieu, si les vivres et munitions sont épuisées après avoir été ménagées convenablement, si la garnison a soutenu un assaut à l'enceinte sans pouvoir en soutenir un second, et si le Gouverneur ou Commandant a satisfait à toutes les obligations qui lui sont imposées par notre Décret du 24 décembre 1811. Dans tous ces câs, le Gouverneur ou Commandant, ainsi que les officiers, ne sépareront pas leur sort de celui de leurs soldats, et le partageront.

Art: 5. Lorsque les conditions prescrites dans l'article précédent n'auront pas été remplies, toute capitulation ou perte de la place, qui s'ensuivra, est déclarée déshonorante et criminelle, et sera punie de mort.

Art: 8. Les juges décideront, dans leur âme et conscience, et d'après tou-

Art: 4. W twierdzy w stanie oblężenia będącey, kapitulacya może mieć mieysce, ieżeli pomimo przyzwoitą oszczędność, żywności i amunicyi zabraknie; ieżeli osada iuż ieden szturm do wału głównego (assaut à l' enceinte) wytrzymała, a drugiego wytrzymać niemoże, i ieżeli Gubernator lub Dowódzca, dopełnił wszelkich obowiązków dekretem z dnia 24 Grudnia 1811 przepisanych (*). W wszelkim przypadku Gubernator lub Dowódzca, podobnie iak i inni Officerowie, oddzielać niepowinni swego losu od losu żołnierzy, dzielić go owszem z nimi są obowiązani.

Art: 5. Jeżeliby dopełnione niezostały warunki poprzedniemi Artykułami postanowione; wszelka kapitulacya, lub utrata twierdzy z tąd wynikła, za hańbiącą i zbrodniczą uważana, i iako taka, śmiercią ukarana będzie.

Art: 8. Sędziowie według wewnętrznego przekonania i sumienia i

(*) Patrz od strony 456 do 468 włącznie w księdze praw woyskowych francuzkich *Guide des juges militaires* z roku 1813.

tes les circonstances du fait, si le délit existe, si le prévenu est coupable, et s'il convient de lui appliquer la peine de mort.

Lorsqu'il se présentera des circon- pag: 474.
stances atténuantes, la peine de mort pourra être commuée dans la peine de la dégradation, ou en celle de la prison pour un temps qui sera déterminé par le jugement.

De l'Insubordination.

Décret du 12 Mai 1793.

SECTION IV.

ART: 4. Tout militaire qui, dans une pag: 223.
place prise d'assaut, quittera son poste pour se livrer au pillage, sera puni de cinq ans de fers.

ART: 9. Tout militaire convaincu d'avoir insulté une sentinelle de propos ou de geste. La peine pour le simple soldat

stosownie do wszelkich okoliczności czynu, wyrzec maią: czyli przestępstwo popełnioném zostało, czyli oskarżony iest winnym, i czyli na niego karę śmierci wyrzec można.

Jeżeliby zachodziły okoliczności łagodzące, natenczas kara śmierci zmienioną bydź może na karę degradacyi, lub na karę uwięzienia na pewien przeciąg czasu, który wyrokiem oznaczony bydź powinien. str: 474.

O niepostuszeństwie woyskowém.

Prawo z dnia 12 Maja 1793.

ODDZIAŁ IV.

Art: 4. Każdy woyskowy, któryby w twierdzy szturmem wziętéy, opuścił swoią pocztę dla rabunku, skazany będzie na pięcioletnie więzienie w kaydanach. str: 223.

Art: 9. Każdy woyskowy przekonany iż żołniérzowi stoiącemu na szyldwachu, wyrządził obelgę, bądź sło-

sera de deux ans de prison; pour le sous-officier, de quatre ans; pour l'officier, de six ans, et s'il y a voïe de fait, le coupable sera puni de mort.

ART: 10. Tout militaire qui sera convaincu de ne s'être pas conformé aux ordres de son supérieur, relatifs au service, sera destitué, mis pour un an en prison, et déclaré incapable de servir dans les armées de la république; et si c'est dans une affaire en présence de l'ennemi, il sera puni de mort. pag: 224.

ART: 15. S'il y a révolte contre les supérieurs, la peine de la désobéissance combinée, est à l'égard de ceux qui l'ont suscitée, d'être punis de mort, et ceux qui l'ont partagée, d'être condamnés à dix ans de fers.

ART: 16. Tout complice d'un délit subira la même peine que celui qui l'aura commis.

ART: 10. Tout militaire qui sera convaincu de s'être servi du congé d'un autre, ou d'y avoir fait substituer un autre nom que le sien, ou enfin de

wy, bądź gestami, skazany będzie: ieśli iest żołnierzem na lat dwa, ieśli Podofficerem na lat cztéry; ieśli zaś iest Officerem na lat sześć uwięzienia; w razie zaś dopuszczenia się obelg czynnych, śmiercią ukaranym zostanie.

ART: 10. Każdy woyskowy przekonany iż niestosował się do rozkazów swego zwierzchnika, tyczących się służby; skazany będzie na złożenie z stopnia (déstitution) iednoroczne więzienie, i uznany za niezdolnego służenia w woysku; podobne nieposłuszeństwo w akcyi w obec nieprzyiaciela, śmiercią ukaraném zostanie. str:224.

ART: 13. W razie buntu przeciw przełożonym, karani będą śmiercią ci, którzy do takowego zmównego nieposłuszeństwa podniecili; uczestnicy zaś dziecięcioletniém więzieniem w kaydanach, ukarani bydź maią.

ART: 16. Każdy wspólnik, ukaranym będzie tak, iak główny sprawca przestępstwa.

ART: 19. Każdy woyskowy przekonany iż użył dla siebie urlopu, komu innemu danego, lub że na pozyskanym dla siebie urlopie, swoie na-

tout autre faux, sera puni de cinq ans de fers.

ART: 20. A l'avenir tout Commandant de troupes, autre que les Officiers généraux, qui sera convaincu d'avoir reçu ou de garder scienment dans sa troupe un volontaire ou soldat sorti d'un autre corps, sans qu'il soit porteur d'un congé en bonne forme, sera puni d'un an de prison, et déstitué de son emploi.

ART: 21. Tout Commissaire des guerres qui sera convaincu de n'avoir pas dénoncé un délit dont il aurait eu connaissance, sera destitué de son emploi, et déclaré incapable d'être appelé à aucune fonction civile ou militaire.

ART: 22. Tout Commissaire des guerres qui sera convaincu d'avoir prévariqué dans l'éxercice de ses fonctions administratives, sera destitué et puni au moins de six mois de prison, et au plus de cinq ans de fers; et si, par une suite de prévarication, la sûreté

zwisko przeistoczył na inne; albo na koniec wszelkiego innego dopuścił się zfałszowania, skazany będzie na lat pięć do kaydan.

Art: 20. Na przyszłość, każdy Dowódzca Korpusu, wyiąwszy Generałów, przekonany że do swego Korpusu przyiął, lub w nim przetrzymał ochotnika albo żołnierza, wiedząc o tém iż on do innego należy Korpusu, i urzędowego uwolnienia od służby nieposiada; ukarany będzie iednoroczném więzieniem, i złożeniem ze stopnia (déstitué).

Art: 21. Każdy Kommissarz Woienny przekonany iż o wiadomym mu iakim występku nie doniósł: będzie złożony z urzędu, i ogłoszony za niezdolnego bydź powołanym do iakiéykolwiekbądź funkcyi cywilnéy lub woyskowéy.

Art: 22. Każdy Kommissarz Woienny przekonany iż przeniewierzył się w sprawowaniu obowiązków swoich Administracyinych; ma bydź destytuowany, i ukarany naymniéy sześciomiesięcznem uwięzieniem, a naywięcéy pięcioletniém więzieniem w kay-

de l'armée ou le succès de ses opérations se trouvait compromis, il sera puni de mort.

ART: 23. Tout Commissaire des guerres qui s'absentera de son arrondissement, sans l'ordre de son supérieur et sans en avoir prévenu le Commandant en Chef des troupes, sera déstitué de son emploi, et déclaré incapable de servir dans les troupes de la République. pag: 225.

Code du 21 Brumaire an 5.
(11 *Novembre* 1796.)

TITRE VIII.

ART: 1. Tout militaire ou autre individu employé au service de l'armée, qui, lorsque la générale aura été battue, ne se sera pas rendu à son poste, sera, pour la première fois, puni d'un mois de prison; pour la seconde fois, de trois mois, et destitué de son grade ou emploi. Le simple volontaire, dans le second cas, sera puni de six mois de prison. pag: 283.

danach; ieżeliby zaś przez przeniewierzenie się takowe, narażoném zostało bezpieczeństwo Woyska, lub powodzenie iego działań woiennych, śmiercią ukaranym będzie.

Art: 23. Każdy Kommissarz Wo- str:225.
ienny któryby się oddalił od swego okręgu, bez rozkazu swego przełożonego, i zawiadomienią o tém naczelnie dowodzącego woyskiém, będzie złożony z urzędu i ogłoszony za niezdolnego służenia w woysku.

Prawo z dnia 21 Brumaire an 5
(11 Listopada 1796).

TYTUŁ VIII.

Art: 1. Każdy woyskowy albo str:283.
ktokolwiek przy woysku użyty, któryby za uderzeniem Generał-marszu nieudał się na swoie mieysce, pierwszy raz ukarany będzie iednomiesięczném, a po drugi raz trzechmiesięczném uwięzieniem, oprócz tego za drugą razą utraci swóy stopień lub urząd. Prosty żołnierz w drugim przypadku, ukarany będzie sześciomiesięczném uwięzieniem.

Dans le cas d'une seconde récidive, le coupable sera puni de deux ans de fers.

Art: 2. Tout Officier qui, devant marcher à l'ennemi, ne se sera pas rendu à son poste, sera destitué, puni de trois mois de prison, et déclaré incapable de remplir aucun grade dans les armées de la République.

Si c'est un sous-officier, il sera puni de deux mois de prison, cassé de son grade, et réduit à la païe de simple volontaire.

Si c'est un simple volontaire, il sera puni d'un an de prison.

Enfin, si c'est un employé attaché au service de l'armée, il sera destitué de son emploi, et puni d'un mois de prison.

La récidive de la part du sous-officier ou volontaire, sera punie de deux ans de fers.

Art: 3. La révolte ou la désobéissance envers les supérieurs emportera peine de mort contre ceux qui l'auront suscitée, et contre les officiers présens pag:284.

A gdyby mu to ieszcze raz przytrafić się miało, ukarany będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 2. Każdy Officer któryby maiąc iść przeciw nieprzyiacielowi, niestawił się na swém mieyscu, utraci swóy stopień, skazany będzie na trzymiesiące uwięzienia, i ogłoszony za niezdolnego iakikolwiek posiadać stopień w woysku.

Jeżeliby to był Podofficer, skazany będzie na dwumiesięczne uwięzienie, i zdegradowany na żołniérza.

Jeżeliby to był żołniérz, ukarany będzie iednomiesięczném uwięzieniem.

Nakoniec ieżeliby to był Officyalista przywiązany do woyska, będzie złożony ze swego urzędu, i ukarany iednomiesięczném uwięzieniem.

Powtórzenie tego przestępstwa przez Podofficera albo żołniérza, ukarane będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 3. Nieposłuszeństwo albo str:284
bunt zmowny przeciw swoim przełożonym, ukarany będzie śmiercią, co do tych którzy go poduścili, i co

qui ne s'y seront point opposés par tous les moyens à leur disposition.

Art: 4. La révolte, la sédition ou la désobéissance combinée de la part des habitans du pays ennemi occupé par les troupes de la République, seront punies de mort, soit que la désobéissance se soit manifestée contre les chefs militaires, soit que la révolte ou sédition ait été dirigée contre tout ou partie des troupes de la République.

Sera puni de la même peine tout habitant du pays ennemi, convaincu d'avoir excité le mouvement de révolte, sédition ou désobéissance, quand même il n'y aurait pas autrement pris part, ou que ses efforts pour l'exciter auraient été sans succès.

Art: 5. En cas d'attroupement de la part des militaires ou autres individus attachés à l'armée et à sa suite, les supérieurs commandent, au nom de la loi, que chacun se retire. Si le rassemblement n'est pas dissous par le commandement fait au nom de la loi, les

do Officerów przytomnych, którzy wszelkiemi, iakie mieć mogli, niezapobiegli onemuż sposobami.

Art: 4. Bunt, rozruch, albo nieposłuszeństwo zmowne, z strony mieszkańców kraiu nieprzyiacielskiego, zagarnionego przez woysko kraiowe, karane będą śmiercią; bądź że nieposłuszeństwo okazane było wodzom woyskowym, bądź że bunt wymierzony był przeciw woysku, albo części onegoż.

Ukarany będzie także śmiercią każdy mieszkaniec kraiu nieprzyiacielskiego, który przekonany zostanie o poduszczanie do buntu, do targnienia się na woysko, albo do nieposłuszeństwa, chociażby osobiście do tego nienależał, i choćby usiłowania iego celem wzburzenia mieszkańców skutku niewzięły.

Art: 5. W przypadku buntowniczego skupienia woyskowych albo innych osób do woyska przywiązanych lub w niém użytych, przełożeni rozkażą burzliwym w imieniu prawa, żeby się rozeszli. Gdyby tłum, któremu w imieniu prawa rozeyść się rozkaza-

supérieurs sont autorisés à employer tous les moyens de force qu'ils jugeront nécessaires pour le dissiper. Les auteurs du dit attroupement (au nombre desquels seront toujours compris les Officiers et sous-officiers qui en feront partie), seront aussitôt saisis, traduits au conseil de guerre et punis de mort.

Art: 6. Toute troupe qui aura abandonné en masse et sans ordre supérieur le poste où elle était de service, sera déclarée en révolte. Dans ce cas, les Officiers et sous-officiers, ou, à leur défant, les six plus anciens de service faisant partie de la troupe, seront saisis, traduits au conseil de guerre, et punis de dix ans de fers, à moins qu'ils ne déclarent les vrais auteurs du délit, sur lesquels seront alors dirigées les poursuites, et qui subiront la peine de mort, comme chefs de révolte.

Art: 7. Tout militaire convaincu d'avoir, dans une affaire avec l'enne-

no, trwał w swoim uporze, przełożeni umocowani są do użycia wszelkich sposobów siły, które uznaią do iego rozpędzenia za nieuchronne. Sprawcy skupienia się buntowniczego (do których liczyć się będą zawsze Officerowie w śród nich będący) powinni natychmiast bydź ujęci, pod Sąd Woienny oddani, i śmiercą ukarani.

Art: 6. Każdy Oddział woyska któryby gromadnie bez rozkazu swego przełożonego opuścił stanowisko, w którém odbywa swą służbę, będzie ogłoszony za buntowniczy. W tym przypadku Officerowie, Podofficerowie, a w braku takowych, sześciu naydawnieyszych w służbie, do woyska, stanowisko swoie opuszczaiącego należących, będą ujęci, oddani pod Sąd Woienny, i ukarani dziesięcioletniém więzieniem w kaydanach, chyba żeby wyiawili prawdziwych hersztów zbrodni, którzy w ówczas pod Sąd oddani, i iako sprawcy buntu śmiercią ukarani będą.

Art: 7. Każdy woyskowy przekonany że w sprawie przeciw nieprzy-

mi, jeté lâchement ses armes, sera puni de trois ans de fers.

Art: 8. Toute troupe qui, étant commandée pour marcher ou donner contre l'ennemi, ou pour tout autre service ordonné par le chef, aura refusé d'obéir, sera déclarée en révolte, et traitée conformément aux dispositions de l'article 6 ci-dessus.

Art: 9. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée, qui, étant commandé pour marcher ou donner contre l'ennemi, ou pour tout autre service ordonné par le chef, en présence de l'ennemi et dans une affaire, aura formellement réfusé d'obéir, sera puni de mort.

Art: 10. Tout militaire trouvé endormi en faction ou en vedette dans les postes les plus près de l'ennemi ou sur les fortifications d'une place assiégée ou investie, sera puni de deux ans de fers.

iacielowi rzucił broń nikczemnie, ukarany będzie trzechletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 8. Każdy oddział woyska, który maiąc rozkaz od swego dowódzcy, ruszyć, albo uderzyć na nieprzyiaciela, lub inną iaką wykonać powinność, wzbronił się w obec nieprzyiaciela i w czasie bitwy bydź posłusznym, uznany będzie za buntowniczy, i postąpić z nim należy według Artykułu 6 ninieyszego prawa.

Art: 9. Każdy woyskowy albo ktokolwiek inny do woyska przywiązany, który maiąc rozkaz iść, albo uderzyć na nieprzyiaciela, lub inną iaką wykonać powinność w obec nieprzyiaciela i w czasie sprawy, wzbronił się wyraźnie bydź rozkazowi swego przełożonego posłusznym, śmiercią karany będzie.

Art: 10. Każdy woyskowy, któregoby znaleziono spiącym na szyldwachu, wedecie lub forpocztach nayblizéy nieprzyiaciela, albo na okopach twierdzy od nieprzyiaciela opasanéy, lub oblężonéy, będzie ukarany dwuletniém więzieniem w kaydanach.

ART: 11. Tout militaire qui, étant en faction ou en védette dans les postes les plus près de l'ennemi ou sur les fortifications d'une place assiégée ou investie, sera convaincu de n'avoir point exécuté sa consigne, sera puni de deux ans de fers.

ART: 12. Tout Commandant d'un pag:285. poste devant l'ennemi ou dans une place assiégée, qui sera convaincu d'avoir changé la consigne donnée, sans en avoir sur-le-champ rendu compte au Commandant en Chef, sera puni de six mois de prison.

ART: 13. Tout militaire convaincu d'avoir forcé ou violé la consigne Générale donnée pour la troupe, soit au camp, soit au cantonnement, quartier, garnison ou caserne, sera puni de dix ans de fers.

ART: 14. Toute violation d'une consigne Générale, commise par une troupe, sera poursuivie comme acte de désobéissance combinée, les chefs et instigateurs de ce délit, ainsi que les

Art: 11. Każdy woyskowy będący na szyldwachu, wedecie, lub poczcie naybliższéy nieprzyiaciela, albo na okopach twierdzy opasanéy, albo oblężonéy, przekonany że niedopełnił przykazu (consigne) ukarany będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 12. Każdy Dowódzca poczty naprzeciw nieprzyiaciela albo w twierdzy oblężonéy, przekonany że odmienił dany przykaz (consigne) nieuwiadomiwszy natychmiast o przyczynie téy zmiany swego naczelnego Dowódzcy, ukarany będzie sześciomiesięcznem uwięzieniem. str: 285.

Art: 13. Każdy woyskowy przekonany że przestąpił, lub zgwałcił przykaz ogólny wydany woysku, bądź w obozie, bądź na leżach, w kwatérach, bądź w garnizonie lub w koszarach, ukarany będzie dziesięcioletniém więzieniem.

Art: 14. Wszelkie zgwałcenie przykazu ogólnego, popełnione przez woysko, będzie dochodzoném w Sądzie iako czyn nieposłuszeństwa zmownego; hersztowie tego przestępstwa, równie

Officiers qui y auraient pris part, seront punis de dix ans de fers.

Si la violation de la consigne a été faite à main armée par une troupe, il en sera usé à son égard conformément aux dispositions de l'article 6 du présent titre.

ART: 15. Tout militaire, convaincu d'avoir insulté ou menacé son supérieur de propos ou de geste, sera puni de cinq ans de fers; s'il s'est permis des voies de fait à l'égard du supérieur, il sera puni de mort.

ART: 16. Tout militaire qui, hors les cas de défense naturelle et ceux de ralliement de fuyards devant l'ennemi, ou de dépouillement des morts ou des blessés sur le champ de bataille, prévus par les articles 5, 6 et 7 du titre V du présent Code, sera convaincu d'avoir frappé son subordonné, sera déstitué de son grade, puni d'un an

pag. 280.

iak i Officerowie którzyby byli onegoż uczęstnikami, ukarani będą dziesięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Jeżeli zgwałcenie przykazu przez woysko było dopełnione zbroyną ręką, postąpi się względem niego podług urządzeń Artykułu 6 ninieyszego Tytułu.

Art: 15. Każdy woyskowy przekonany że się dopuścił obelgi względem swego przełożonego, lub groził mu słowy albo gestami, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach, a ieżeliby się dopuścił obelg czynnych przeciw swemu przełożonemu, podlegnie karze śmierci.

Art 16. Każdy woyskowy wyiąwszy przypadki obrony własney, albo przypadek powściągnienia pierszchaiących przed nieprzyiacielem, lub powściągnienia obdzieraiących trupów albo ranionych na poboiowisku: przewidziane Artykułami 5, 6 i 7 Tytułu V. ninieyszego Prawa, (*) któryby przekonany był, że uderzył swego str:280.

(*) Zobacz str:

de prison, et déclaré incapable d'occuper aucun grade dans les troupes de la République.

Si la mort s'est ensuivie des mauvais traitemens, le coupable sera puni de mort.

ART: 18. Toute force armée qui se sera opposée, par quelque moyen que ce soit, à la traduction, poursuite et jugement ou éxécution d'un coupable de délit militaire, sera réputée en révolte et traitée comme telle, conformément aux articles 3, 5 et 6 du présent titre. pag: 284.

De la Désertion.

Décrèt du 12 *Mai* 1793.

TITRE I.

ART: 1. Tout militaire, c'est-à-dire, depuis le Général d'armée jusqu'au soldat ou volontaire inclusivement, ou tout autre employé, soit dans les ar- pag: 220.

podrozkaznego (subordonné) będzie złożony z swego stopnia, ukarany iednoroczném uwięzieniem, i uznany za niezdolnego posiadać iakikolwiek bądź stopień w woysku kraiowém.

Jeżeli z takiego obeyścia się, uderzony lub bity umarł, winowayca ukarany będzie śmiercią.

Art: 18. Każda siła zbroyna, któraby się sprzeciwiła iakimkolwiek bądź sposobem wydaniu, ściganiu, sądzeniu, albo wykonaniu wyroku, na sprawcy zbrodni woyskowey, uważaną będzie za buntowniczą, i postąpioném będzie z nią stosownie do Artykułu 3, 5 i 6 ninieyszego tytułu. str:284.

O zbiegostwie.

Prawo z dnia 12 Maja 1793.

TYTUŁ I.

Art: 1. Każdy woyskowy, począwszy od Generała armii, aż do żołniérza, lub ochotnika włącznie, i każdy urzędnik przy woysku użyty, str:220.

mées, soit à leur suite, qui passera à l'ennemi ou chez les rébelles, sans y être autorisé par ses chefs, sera puni de mort.

Art: 4 Sera réputé déserteur dans l'intérieur de la Républiqne, tout militaire qui, aura quitté son corps sans congé en bonne forme, ou tout autre employé dans les armées ou à leur suite, qui les abandonnerait sans une permission en forme de ses supérieurs.

Art: 7. Tout citoyen qui se sera fait enregistrer sur le registre d'une section ou d'une municipalité, pour marcher aux armées en remplacement d'un autre citoyen, et qui, après avoir reçu pour ce fait, soit de l'argent, soit son équipement ou habillement, serait convaincu d'avoir été se faire enregistrer ailleurs pour le même objet, sera puni de cinq ans de fers.

lub do niego należący, któryby bez upoważnienia swych przełożonych, przeszedł do nieprzyiaciela, lub do rokoszanów, śmiercią ukarany będzie.

Art: 4. Uważany będzie za zbiega wewnątrz kraiu, każdy woyskowy któryby bez wyraźnego na piśmie pozwolenia, korpus swóy opuścił; tudzież każdy Urzędnik przy woysku użyty, lub do niego należący, któryby się od niego bez przyzwoitego pozwolenia swych przełożonych, oddalił.

Art: 7. Każdy mieszkaniec przekonany, iż zapisawszy się w iedném mieyscu do księgi spisowéy na zastępcę iakiego mieszkańca do woyska przeznaczonego, i po odebraniu za to nagrody, bądź w pieniądzach, bądź w oporządzeniu (équipement) lub ubiorze, zapisał się oraz w inném także mieyscu w tymże samym zamiarze; ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Code du 21 Brumaire an 5.
(11 Novembre 1796.)

TITRE I.

De la Désertion à l'ennemi.

ART: 1. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui passera à l'ennemi sans une autorisation par écrit de ses chefs, sera puni de mort. pag. 277.

ART: 2. Sera réputé déserteur à l'ennemi, et comme tel puni de mort, tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui, sans ordre ou permission par écrit de son supérieur, aura franchi les limites fixées par le Commandant de la troupe dont il fait partie, sur les côtés par lesquels ou pourrait communiquer avec l'ennemi.

ART: 3. Sera également réputé déserteur à l'ennemi et puni de mort, tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui sortira d'une place assiégée ou investie par l'enne-

Prawo z dnia 21 Brumaire an 5.
(11 *Listopada* 1796.)

TYTUŁ I.

O ucieczce do nieprzyiaciela.

Art: 1. Każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska należący, albo przy niém będący, który przeydzie do nieprzyiaciela, bez upoważnienia na piśmie swoich naczelników, karany będzie śmiercią. str: 277.

Art: 2. Będzie poczytany za zbiega do nieprzyiaciela, i iako taki śmiercią karany, każdy woyskowy albo ktokolwiek do woyska przywiązany, lub przy niém będący, który bez rozkazu, albo pozwolenia na piśmie swego przełożonego, przeydzie za kres, oznaczony przez Dowódzcę Korpusu do którego należy, ku stronie, gdzieby można porozumiéwać się z nieprzyiacielem.

Art: 3. Poczytany będzie także za zbiega do nieprzyiaciela, i śmiercią karany, każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska należący, albo przy niém będący, który wyidzie z miey-

mi, sans en avoir obtenu la permission par écrit du Commandant de la place.

Art: 4. Tout militaire qui, étant en faction ou en védette en présence de l'ennemi, aura, sans avoir rempli sa consigne, abandonné son poste pour ne songer qu'à sa propre sûreté, sera puni de mort.

Art: 5. Tout militaire ou autre individu employé à l'armée et à sa suite, qui sera convaincu d'avoir excité ses camarades à passer chez l'ennemi, sera réputé chef de complot, et puni de mort, quand même la désertion n'aurait point eu lieu.

Art: 6. Lorsque des militaires auront formé le complot de passer à l'ennemi, et que le chef du complot ne sera pas connu, le plus élevé en grade des militaires complices, ou à grade égal le plus ancien de service, sera réputé chef du complot, et puni comme tel.

Art: 7. Tout complice qui révèlera un complot, ne pourra être poursuivi ni puni, à raison du crime qu'il aura découvert.

sca oblężonego, lub opasanego przez nieprzyiaciela, nieotrzymawszy pozwolenia na piśmie Kommendanta placu.

Art: 4. Każdy woyskowy który będąc na szyldwachu lub wedecie przed nieprzyiacielem, niedopełniwszy odebranego przykazu (consigne) opuści swoią pocztę dla ocalenia siebie, podlegnie karze śmierci.

Art: 5. Każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo przy niém będący, któremu dowiedzioném będzie, że pobudzał swoich towarzyszów do ucieczki do nieprzyiaciela, bedzie uznany za herszta zmowy, i śmiercią ukarany, choćby pobudzenie iego, skutku niewzieło.

Art: 6. Kiedy woyskowi uczynią zmowę do ucieczki do nieprzyiaciela, a herszt niebędzie wiadomym, naystarszy stopniem między wspólnikami, a w przypadku równości stopniów, naystarszy w służbie, za herszta zmowy uważanym i iako taki karanym będzie.

Art: 7. Każdy wspólnik który wyiawi zmowę (complot), niebędzie mógł bydź pociągany, ani sądzony za występek, który wyiawił.

TITRE II.

De la désertion à l'intérieur.

ART: 3. Sera réputé déserteur à l'intérieur et puni comme tel, suivant les circonstances du délit, tout militaire qui, à l'armée, aura manqué aux appels faits d'un lever du soleil à l'autre, sans une permission par écrit de ses chefs, ou sans un congé dans les formes prescrites par les lois militaires. pag. 278.

ART: 4. Sera également réputé déserteur à l'intérieur et puni comme tel, suivant les circonstances du délit, tout militaire qui, sans permission ou congé, comme il vient d'être dit, aura manqué aux appels pendant un intervalle de trente-six heures dans une place de première ligne.

ART: 5. Sera aussi réputé déserteur à l'intérieur, et puni suivant la gravité des circonstances du délit, tout militaire qui, sans congé ou permission, ainsi qu'il est dit ci-dessus, aura dépassé les limites fixées par le Commandant, du côte opposé à celui de

TYTUŁ II.

O ucieczce w głąb kraiu.

Art: 3. Uważany będzie za zbie- str:278.
ga w głąb kraiu, i iako taki karany podług okoliczności przewinienia, każdy woyskowy który w woysku w polu będącém niestawił się na przyzówki (appels), od iednego wschodu słońca do drugiego odbyte, bez pozwolenia na pismie swoich naczelników, albo bez urlopu stosownego do przepisów woyskowych.

Art: 4. Będzie także poczytanym za zbiega w głąb kraiu, i iako taki, podług okoliczności przewinienia karany, każdy woyskowy, który bez pozwolenia, lub urlopu, iak dopiéro rzeczono, nie stawi się na przyzówkę w ciągu trzydziestusześciu godzin, w twierdzy piérwszego rzędu.

Art: 5. Będzie uważany także za zbiega w głąb kraiu, i karany w miarę ważności okoliczności występku, każdy woyskowy, który bez pozwolenia, albo urlopu, iak wyżéy rzeczono, przeydzie za kres ustanowiony przez dowódzcę, ku stronie odwrotnéy

l'ennemi, soit au camp, soit au cantonnement, soit à une place en état de siège.

ART: 6. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, hors le territoire de la république, convaincu d'avoir recélé la personne d'un déserteur, d'avoir favorisé son évasion, ou de l'avoir soustrait aux recherches et poursuites ordonnées par la loi, sera regardé comme complice du déserteur, et condamné à la même peine.

Tout habitant du pays ennemi occupé par les troupes de la république, dans les cas prévus par l'article précédent, sera puni de la même peine que le déserteur, suivant la gravité des circonstances de la désertion.

Arrêté du 19 *Vendémiaire an* 12.
(*du* 12 *Octobre* 1803.)

TITRE IV.

Des peines contre la désertion.

ART: 44. Les peines de la désertion pag. 366.
seront, suivant les circonstances du délit,

od nieprzyiaciela, bądź w obozie, bądź w stanowisku, bądź w fortecy w stanie oblężenia będącey.

Art: 6. Każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska należący albo przy niém będący, któremu dowiedzioném będzie, że przechował zbiega, że mu ułatwił ucieczkę, albo przeszkodził że ściganie prawem nakazane, skutku niewzięło; za wspólnika zbiegostwa poczytanym, i iako taki, ukaranym zostanie.

Każdy mieszkaniec kraiu nieprzyiacielskiego przez woysko zaiętego, w przypadku w artykule poprzednim wymienionym podpadnie téy saméy co i zbieg karze, podług wagi okoliczności ucieczki.

Prawo z dnia 19 *Vendémiaire an* 12.

(12 *Października* 1803).

TYTUŁ IV.

O karach za zbiegostwo.

Art: 44. Kary za zbiegostwo sto- str:366.
sownie do okoliczności przestępstwa będą:

1º La mort.
2º Le boulet.
3º Les travaux publics.

TITRE V.

De la peine de mort.

ART: 45. Les déserteurs condamnés à la mort continueront à être passés par les armes. pag. 366.

TITRE VI.

De la peine du boulet.

ART: 46. Les condamnés à la peine du boulet seront employés, dans les grandes places de guerre, à des travaux spéciaux. pag. 366.

Ils traîneront un boulet de huit, attaché à une chaîne de fer de deux mètres et demi de longueur.

ART: 50. Il est expressément défendu à qui que ce soit de procurer aux condamnés au boulet d'autres vêtemens que ceux qui leur sont assignés, de leur en laisser porter d'autres, de leur couper ou faciliter les moyens de couper leur

1º Smierć,
2º Włóczenie kuli,
3º Roboty publiczne.

TYTUŁ V.

O karze śmierci.

Art: 45. Zbiegi skazani na śmierć, str: 366.
będą tak iak dotąd rozstrzelani.

TYTUŁ VI.

O karze kuli.

Art: 46. Skazani na karę do ku- str: 366.
li, będą użyci w mieyscach warownych do oddzielnych robót.

Będą włóczyć kulę ośmiofuntową, przykutą do łańcucha długości półtrzecia metra.

Art: 50. Niewolno nikomu dostarczać skazanym do kuli ubioru, lub pozwalać nosić inny iak ten, który iest przepisany, równie niewolno im dozwalać obcinać brodę, lub ułatwiać sposób obcinania onéy, pobudzać do

barbe, d'exciter ou favoriser leur évasion de toute autre manière.

Sera réputé fauteur de désertion, et comme tel, puni par voie de police correctionnelle, des peines portées par la loi du 24 brumaire an 6, tout individu convaincu de leur avoir procuré ou laissé porter d'autres vêtemens que ceux qui leur seront assignés; de leur avoir fourni ou facilité les moyens de couper ou raser leur barbe, ou d'avoir de tout autre manière excité ou favorisé leur évasion.

La peine de tout condamné au boulet qui révélera un complot d'évasion formé par un ou plusieurs des dits condamnés sera commuée en celle des travaux publics.

Tout condamné au boulet qui s'évadera, sera condamné par la Commission qui sera désignée ci-après, soit

ucieczki, lub ią ułatwiać iakimkolwiek sposobem.

Będzie uważany za pomagaiącego ucieczce (fauteur de désertion) i iako taki, będzie karany w Sądzie Policyi Poprawczéy, karami przepisanemi prawem z dnia 24 *Brumaire an* 6 (14 Listopada 1797 (*) każdy, kto przekonanym zostanie, że im dostarczył ubioru, lub zezwolił nosić inny iak ten, który został wyznaczonym, i kto podał, lub ułatwił sposobność, obcinania lub golenia brody, lub ktoby innym iakimkolwiek sposobem pobudzał ich do ucieczki lub takową ułatwiał.

Skazany do kuli, który wyda zmowę do ucieczki uczynioną, pomiędzy iednym lub więcéy więźniami do kuli skazanemi, będzie miał zamienioną karę kuli, na karę robót publicznych.

Każdy zkazany do kuli, gdy ucieczze, będzie przez Kommissyą następnie wyznaczyć się maiącą, skazany: albo

(*) Patrz na str: 300 w Księdze Praw woyskowych Francuzkich, Guide des juges militaires, z roku 1813. Prawo z dnia 24 *Brumaire an 6*, którego Art: 1 w ninieyszéy księdze na stronie 75.

à une détention double de celle qu'il devait subir, soit à traîner deux boulets pendant tout le temps de sa détention.

TITRE VII.

De la peine des travaux publics.

ART: 52. Les déserteurs condamnés aux travaux publics seront employés, soit à des travaux militaires, soit à des travaux civils. pag:368.

Ils ne porteront ni chaîne ni fers, que lorsqu'ils y auront été momentanément condamnés, par mesure de police ou discipline.

ART: 54. Les paragraphes 1 et 2 de l'article 50, relatifs aux fauteurs de désertion des condamnés au boulet, sont déclarés communs aux fauteurs de désertion des condamnés aux travaux publics. pag:369.

Tout condamné aux travaux qui révelera un complot d'évasion formé par un ou plusieurs condamnés aux travaux, recevra sa grace.

na podwóyny przeciąg czasu więzienia na iaki był poprzednio skazany, albo na włóczenie dwóch kul przez cały czas swego więzienia.

TYTUŁ VII.

O karze robót publicznych.

Art: 52. Zbiegi skazani do robót publicznych, będą użyci, bądź do robót woyskowych, bądź cywilnych. str.368.

Niebędą okuci ani w łańcuszki, ani w kaydany, wyiąwszy, gdy na nie chwilowo skazani zostaną z względu policyinego, lub karnego.

Art: 54. Paragrafy 1 i 2 w Artykule 50, tyczące się pomagaiących do ucieczki więźniom skazanym do kuli, równie zastosowane bydź maią do pomagaiących do ucieczki więźniom skazanym do robót publicznych. str:369.

Skazany do robót publicznych gdy wyda, iż ieden lub więcéy więźniów skazanych do robót publicznych, uknowali ucieczkę, będzie ułaskawiony.

TITRE IX.

Application des peines contre la désertion.

ART: 67. Sera puni de mort: pag: 371.

1º Le déserteur à l'ennemi;

2º Tout chef de complot de désertion;

3º Tout déserteur étant en faction;

4º Tout déserteur qui aura emporté ses armes ou celles de ses camarades;

5º Tout déserteur à l'étranger qui y aura pris du service, ou qui y sera passé une seconde fois;

6º Tout condamné au boulet ou aux travaux, qui se sera rendu coupable de révolte ou soulèvement contre ses surveillans, ses chefs ou la garde; qui aura commis un crime puni, par le Code pénal ou par le Code militaire, de la mort ou des fers.

ART: 68. Seront réputés déserteurs à l'ennemi, ceux qui ont été qualifiés

TYTUŁ IX.

O zastosowaniu kary za zbiegostwo.

Art: 67. Będzie śmiercią karany: str: 371.

1º Zbieg do nieprzyiaciela.

2º Herszt zmowy do zbiegostwa.

3º Zbieg z szyldwachu.

4º Zbieg unoszący z sobą broń swoią, lub swych towarzyszów (*).

5º Zbieg który w kraiu obcym służbę przyimie, lub powtórnie za granicę zbiegnie.

6º Skazany do kuli, lub robót publicznych, któryby się stał winnym buntu, albo powstania przeciw swym dozorcom, przełożonym, lub straży; lub któryby popełnił taką zbrodnię na którą Kodex karzący, albo Kodex woyskowy, przepisuie karę śmierci.

Art: 68. Będą uważani za zbiegów do nieprzyiaciela ci, których pra-

(*) Zobacz prawo z dnia 17 *Ventose an* 12 (8 Marca 1804) w ninieyszey książcę na stronie

comme tels par la loi du 21 brumaire an 5.

Seront réputés chefs de complot, ceux qui ont été qualifiés comme tels par la loi précitée.

ART: 69. Seront punis de la peine du boulet.

1º Le déserteur à l'étranger;

2º Le déserteur à l'intérieur qui aura emporté des vêtemens ou des effets appartenans à ses camarades;

3º Le déserteur à l'intérieur qui, à l'avenir, aura déserté plus d'une fois.

4º Le déserteur des travaux publics.

ART: 70. La durée de la peine du boulet sera toujours de dix ans, et sera augmentée de deux ans pour chacune des circonstances ci-après, savoir:

1º Si la désertion n'a pas été individuelle;

2º Si le coupable était d'un service quelconque, ou s'il a escaladé les remparts;

wo z dnia 21 *Brumaire an* 5 (11 Listopada 1796) za takowych poczytało.

Za hersztów zmowy będą uważani ci, których prawo powyżey zacytowane za takowych uznało

Art: 69. Skazany będzie na karę do kuli:

1º Zbieg za granicę.

2º Zbiegaiący w głąb kraiu, gdy zabierze ubior lub effekta swym współtowarzyszom.

3º Zbieg który więcey iak raz w głąb kraiu dezerterował.

4º Skazany do robót poblicznych, gdy zbiegnie w czasie swoiego więzienia.

Art: 70. Kara więzienia z kulą trwać będzie zawsze lat dziesięć; nadto, winna bydź przedłużoną dwoma laty, za każdą z następuiących okoliczności:

1º Jeżeli ucieczka niebyła poiedyncza (individuelle).

2º Jeżeli zbieg, był w czasie popełnioney ucieczki na iakiey-kolwiek służbie, lub ieśli przeprawił się przez wały.

3º S'il est déserté de l'armée ou d'une place de première ligne.

ART: 71. Sera réputé déserteur à l'étranger, tout sous-officier ou soldat qui sans ordre ou permission par écrit de son supérieur, aura franchi les limites fixées par le Commandant de la troupe dout il fait partie, et qui sera arrêté dans les deux lieues de l'extrême frontière, allant vers cette frontière, lorsque sa famille n'aura pas son domicile dans le dit espace de deux lieues, et du côté où il se dirigeait.

ART: 72. La désertion à l'intérieur sera punie de la peine des travaux publics.

La durée de la peine des travaux publics sera toujours de trois ans; mais elle sera augmentée de deux ans pour chacune des circonstances suivantes.

1º Si la désertion n'a pas été individuelle;

2º Si le coupable était d'un service quelconque, ou s'il a escaladé les rempurts.

3º Jeżeli zbiegł z woyska w polu, lub twierdzy piérwszego rzędu.

Art: 71. Będzie uznany za zbiega w kray obcy, każdy Podofficer lub żołniérz, który bez rozkazu wyraźnégo, lub pozwolenia na piśmie swego Dowódzcy; przeydzie za kres oznaczony przez Dowódzcę Korpusu do którego należy, i zostanie przytrzymanym w pochodzie ku ostatniéy granicy, w odległości (deux lieues) iednéy mili, od téyże granicy, ieżeli rodzina iego nie iest zamieszkałą w wspomnionym obwodzie, i w téy stronie, ku któréy się zbieg udawał.

Art: 72. Zbieg w głąb kraiu, skazany będzie do robót publicznych.

Kara robót publicznych trwać będzie zawsze lat trzy; ale winna bydź przedłużoną o dwa lata, za każdą z następuiących okoliczności:

1º Gdy zbiegostwo niebyło poiedyncze.

2º Gdy przestępny był na iakiéy służbie, lub gdy przeprawił się przez okopy.

3º S'il est déserté de l'armée ou d'une place de première ligne;

4º S'il a emporté des effets fournis par l'état ou par le corps. pag: 372.

ART: 73. Pendant la guerre, sera réputé déserteur tout sous-officier ou soldat qui, aura abandonné son corps sans permission, ou qui, ayant obtenu un congé, n'aura pas rejoint après l'expiration dudit congé.

Sera réputé avoir abandonné son corps, celui qui, à l'armée ou dans une place de guerre, en sera absent depuis vingt-quatre heures, et en tout autre lieu depuis quarante-huit heures.

Sera réputé n'avoir pas rejoint après l'expiration de son congé, celui qui aura dépassé de huit jours la durée du dit congé.

ART: 74. Pendant la paix, sera réputé déserteur, tout sous-officier ou soldat qui, ayant plus de six mois de service, aura abandonné son corps depuis trois fois vingt-quatre heures, dans un camp ou une place de guerre, et depuis huit jours dans tout autre

3º Jeżeli zbiegł z woyska w polu, (de l'armée) lub z twierdzy pierwszego rzędu.

4º Jeżeli zabrał effekta dostarczone przez Rząd lub Korpus.

Art: 73. W czasie woyny będzie uważany za zbiega każdy Podofficer lub żołniérz, który opuścił swóy Korpus bez pozwolenia, lub który otrzymawszy urlop, niewrócił po iego upłynieniu. str: 372.

Będzie uważany za opuszczaiącego swóy Korpus, kto przy woysku w polu będącém, będzie nie obecnym przez 24 godzin, a przez 48 w każdém inném mieyscu.

Będzie uważany iako niewracaiący po upłynieniu urlopu, gdy więcéy nad ośm dni urlop przetrzyma.

Art: 74 W czasie pokoiu, Podofficer lub żołniérz maiący więcéy iak sześć miesięcy służby, będzie uważany za zbiega, po upłynionych trzech dniach od czasu, w którym swóy Korpus opuścił, w obozie, lub mieyscu warownem; a po dniach osmiu, od

lieu, ou qui aura dépassé de quinze jours la durée de son congé.

Celui qui, ayant moins de six mois de service, abandonnera son corps dans un camp ou une place de guerre, ne sera déclaré déserteur qu'après quinze jours d'absence et qu'après un mois dans tout autre lieu.

Celui qui aura moins de six mois de service, et qui aura obtenu un congé, ne sera déclaré déserteur qu'après un mois du jour de l'expiration de son congé.

Ne pourront prétendre à jouir des jours de repentir accordés par le présent article aux individus qui auront moins de six mois de service, ceux dont la désertion n'aura pas été individuelle, ceux qui auront déserté étant de service, et ceux qui auront emporté leur habit. Ils seront dénoncés comme déserteurs après le temps fixé pour ceux, qui ont plus de six mois de service.

czasu opuszczenia swego Korpusu w każdém inném mieyscu, tudzież gdy piętnasto dniami urlop przetrzyma.

Maiący zaś mniéy iak sześć miesięcy służby, będzie uważany za zbiega, po upłynionych dniach piętnastu, gdy swóy Korpus w obozie lub mieyscu warownem, a po upłynionym miesiącu, gdy z którego innego mieysca, Korpus swóy opuścił.

Maiący mniéy iak sześć miesięcy służby, gdy otrzyma urlop, niebędzie ogłoszony za zbiega aż w miesiąc, od dnia w którym czas urlopu wyszedł.

Niemoże korzystać z dni do upamiętania dozwolonych, maiący mniéy iak sześć miesięcy służby, gdy niepoiedynczo, lub będąc na służbie zbiegnie, lub gdy zabierze z sobą swóy ubior. Powinien bydź podany za dezertera po upłynieniu czasu dozwolonego do namysłu tym, którzy więcéy nad sześć miesięcy służby liczą.

Extrait du 17 Ventose an 12.
(8 *Mars* 1804)

Sera puni de mort: pag. 387

Tout déserteur qui aura emmené son cheval ou celui d'un militaire quelconque.

Tout déserteur qui aura emporté son arme ou ses armes à feu.

Tout déserteur qui aura emporté, soit une arme à feu, soit une arme blanche de l'un de ses camarades.

L'enlèvement de la baïonette ou celui du sabre seront considérés comme circonstance aggravante de la désertion, et en conséquence la durée de la peine du boulet et celle des travaux publics sera augmentée de deux ans contre le déserteur qui aura emporté son sabre ou sa baïonette.

Décret du 23 Ventose an 13.
(14 *Mars* 1805).

A l'avenir, tout militaire ou autre pag. 397.
individu employé à la suite de l'armée, qui sera convaincu d'avoir excité ses camarades à déserter, soit à l'ennemi,

Prawo z dnia 17 Ventose an 12.
(8 *Marca* 1804).

Smiercią karany będzie: str: 387.
Każdy zbieg uprowadzaiący bądź swego konia, bądź konia którego z woyskowych.
Każdy zbieg zabieraiący z sobą broń palną.
Każdy zbieg zabieraiący z sobą broń palną lub ostrą (arme blanche) którego z swych kolegów.
Zabranie swego bagneta lub pałasza, będzie uważane za okoliczność obciążaiącą przestępstwo zbiegostwa, i pociągnienie za sobą: że kara do kuli, i do robót publicznych, o dwa lata przedłużoną zostanie każdemu zbiegowi, któryby swóy bagnet lub pałasz zabrał.

Prawo z dnia 23 Ventose an 13.
(14 *Marca* 1805).

Na przyszłość, każdy woyskowy str:397.
lub ktokolwiek do woyska należący, przekonany, o pobudzanie swych współtowarzyszów do zbiegostwa, czyto do

soit à l'étranger, soit à l'intérieur, sera réputé chef de complot, et comme tel, puni de mort.

Décrèt du 8 Vendémiaire an 14.
(30 Septembre 1805).

ART: 1. A compter de la publica- pag.402.
tion du présent décrèt tout militaire ou autre individu employé à la suite de l'armée, qni sera convaincu d'avoir excité ses camarades à déserter, soit à l'ennemi, soit à l'étranger, soit à l'intérieur, sera réputé chef de complot, et comme tel, puni de mort.

ART: 2. Lorsque des militaires auront formé le complot de déserter, soit à l'ennemi, soit à l'étranger, soit à l'intérieur, et que le chef du complot ne sera pas connu, le plus élevé en grade des militaires complices, ou, à grade égal, le plus ancien de service, ou, à égalité d'ancienneté de service, le plus âgé sera réputé chef de complot, et puni comme tel.

nieprzyiaciela, czy za granicę, czyli wewnątrz kraiu, uważany będzie za herszta zmowy, i iako taki, śmiercią ukarany zostanie.

Prawo z dnia 8 Vendémiaire an 14.
(30 *Września* 1805).

Art: 1. Od daty ogłoszenia ni- str: 402.
nieyszego Dekretu, każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska należący, przekonany o pobudzanie swych towarzyszów broni, do zbiegostwa, czyto do nieprzyiaciela, albo za granicę, czyli wewnątrz kraiu, za herszta zmowy uważanym, i iako taki, śmiercią karanym będzie.

Art: 2. Jeżeli woyskowi uczynili zmowę do zbiegostwa, bądź do nieprzyiaciela, bądź za granicę, bądź wewnątrz kraiu, a herszt zmowy odkrytym bydź niemógł, naystarszy w stopniu między wspólnikami, a w przypadku równości stopnia, naystarszy w służbie, lub w razie równości służby, naystarszy wiekiem za herszta zmowy uważanym, i iako taki ukaranym zostanie.

Si le complot a été formé seulement par des employés à la suite de l'armée, le plus élevé en grade, ou, à grade égal, le plus ancien de service, ou, à égalité d'ancienneté de service, le plus âgé, sera réputé chef de complot, et puni comme tel. pag:403.

Décret du 25 Novembre 1811.

ART: 1. Tout sous-officier ou soldat qui, après avoir obtenu grace pour crime de désertion, ne se rendra pas au corps qui lui aura été assigné, ou qui en désertera après s'y être rendu, sera puni de mort. pag:446.

Décret relatif aux complots de désertion du 2 Février 1812.

ART: 1. Tout Officier quel que soit son grade, qui sera convaincu d'avoir formé un complot de désertion à l'ennemi, à l'étranger ou à l'intérieur, ou d'y avoir participé, sera puni de la peine capitale prononcée par les arti- pag:470.

Jeżeliby zaś zmowa przez same tylko osoby przy woysku użyte uformowaną została, naystarszy w stopniu, lub w równości stopnia, naystarszy w służbie, albo w równém starszeństwie służby, naystarszy w wieku, za herszta zmowy uważanym, i iako taki ukaranym będzie. str:403.

Prawo z dnia 23 Listopada 1811.

Art: 1. Każdy Podofficer lub żołnierz, który otrzymawszy ułaskawienie za przestępstwo zbiegostwa, nieuda się do korpusu do którego będzie przeznaczony, lub udawszy się tam, dopuści się dezercyi, śmiercią ukarany będzie. str:440.

Prawo z dnia 2 Lutego 1812, tyczące się zmowy do zbiegostwa.

Art: 1. Każdy Officer iakiegokolwiek bądź stopnia, przekonany o zmowę do zbiegostwa, czyto do nieprzyiaciela, czy za granicę, czy wewnątrz kraiu, albo że do téyże zmowy należał, będzie skazany na karę śmierci, str:470.

cles 5 et 6 de la loi du 21 *Brumaire* an 5 contre le chef du complot. pag: 277.

L'article 7 de la même loi n'est point applicable aux officiers.

ART: 2. A l'égard des sous-officiers, soldats et employés à la suite des armées, qui auront formé un complot de désertion ou y auront participé, les conseils de guerre prononceront la peine de mort contre le chef du complot: ils pourront même la prononcer, selon les circonstances, contre les principaux instigateurs.

ART: 3. Les dispositions de la loi du 21 *Brumaire* an 5, et autres relatives à cette matière, continueront d'être exécutées, en tout ce qui n'est pas rapporté ou modifié par le présent décret.

wyrzeczoną Artykułami 5 i 6 w Prawie z dnia 21 *Brumaire an* 5, przeciw hersztom zmowy (*). str:277.

Artykuł 7 tegoż samego prawa, niéma się ściągać do Officerów.

Art: 2. Co się tycze Podofficerów, żołniérzy, i osób przy woysku użytych, którzyby uczynili zmowę do dezercyi lub do téy zmowy należeli, Sądy Woienne wyrzekną karę śmierci przeciw hersztowi zmowy; będą nawet mogły wyrzec też samą karę podług okoliczności, przeciw głównieyszym podżegaczom.

Art: 3. Wszelkie rozporządzenia tak w prawie z dnia 21 *Brumaire an* 5 obięte, iako też i inne tego przedmiotu dotyczące, wykonywanemi bydź maią we wszystkiém, cokolwiek ninieyszém Prawem zniesioném, albo zwolnioném nie iest.

(*) Zobacz w ninieyszéy książce stronę 45.

Loi contenant des mesures pour empêcher la désertion.

Du 4 Frimaire an 4.
(25 *Novembre* 1795).

ART: 2. Tout militaire, quel que soit son grade, tout individu faisant partie de la Gendarmerie nationale, qui aura reçu de l'argent ou des effets pour ne pas arrêter les déserteurs, sera condamné à deux années de fers. pag:260.

Loi du 24 Brumaire an 6.
(14 *Novembre* 1797.)

ART: 1. Tout Administrateur de Département ou de Canton, Officier de police judiciaire, Accusateur public, Juge, Commissaire du Directoire éxécutif, tout individu faisant partie de la Gendarmerie nationale, qui n'éxécutera pas ponctuellement, en ce qui le concerne, les lois relatives aux déserteurs, aux fuyards de la réquisition et à leurs complices, ou qui en empêchera ou entravera l'éxé- pag:300.

O niechwytaniu i przechowywaniu zbiegów.

Prawo z dnia 4 Frimaire an 4.
(25 *Listopada* 1795).

Art: 2. Każdy woyskowy iakie- str:260.
gokolwiek bądź stopnia, lub należący do żandarmeryi narodowéy, przekonany, iż przyiął pieniądze, lub iakikolwiek datek, aby nieprzytrzymał zbiegów, skazany będzie na dwuletnie więzienie w kaydanach.

Prawo z dnia 24 Brumaire an 6.
(14 *Listopada* 1797).

Art: 1. Każdy zarządzca depar- str:300.
tamentu, lub obwodu, każdy urzędnik sądowy, policyiny, oskarżyciel publiczny, Sędzia, Komissarz dyrektoryatu wykonawczego, każdy członek żandarmeryi narodowéy, który zaniedba wykonać iak nayściśléy to, co prawa względem dezerterów, zbiegów spisowych, i ich wspólników przepisuią, lub który niedopuści ich wyko-

cution, sera puni de deux années d'emprisonnement.

ART: 3. Tout Officier de Gendarmerie, coupable de négligence dans l'éxercice de ses fonctions envers les déserteurs, les fuyards de la réquisiton et leurs complices, pourra être destitué par le Directoire éxécutif.

DE L'EMBAUCHAGE, DE LA PROVOCATION À LA DÉSERTION ET DE L'ESPIONNAGE.

Loi du 4 Nivose an 4.
(25 *Décembre* 1795).

ART: 1. Tout embaucheur pour l'ennemi, pour l'étranger, ou pour les rébelles, sera puni de mort. pag: 261.

ART: 2. Sera réputé embaucheur celui qui, par argent, par des liqueurs enivrantes, ou tout autre moyen, cherchera à éloigner de leurs drapeaux les défenseurs de la patrie, pour les faire passer à l'ennemi, à l'étranger ou aux rébelles.

nania, albo ich wykonaniu przeszkodzi, ukarany będzie dwuletniém uwięzieniem.

Art: 3. Każdy Officer żandarmeryi, przekonany o opieszałość w dopełnieniu obowiązków urzędu swego względem dezerterów, zbiegów popisowych i ich wspólników, będzie mógł bydź z urzędu złożonym.

O namawianiu do zbiegostwa, i szpiegowaniu.

Prawo z dnia 4 Nivose an 4.
(25 Grudnia 1795).

Art: 1. Każdy namawiaiący do nieprzyiaciela, do obcego woyska, albo do rokoszanów, śmiercią karany będzie. str:261.

Art: 2. Uważany będzie za takiego namawiaiącego, kto piéniędzmi, trunkiem upaiaiącym, albo innym iakimkolwiek bądź sposobem, starać się będzie oddalać obrońców oyczyzny od ich chorągwi, celem dostawienia ich do nieprzyiaciela, za granicę, lub do rokoszanów.

ART: 4. Celui qui, sans être embaucheur pour l'ennemi, l'étranger ou les rébelles, engagerait cependant les défenseurs de la patrie à quitter leurs drapeaux, sera puni de neuf années de détention.

Code du 21 Brumaire an 5.
(11 Novembre 1796).

TITRE IV.

ART: 1. Tout embaucheur ou complice d'embauchage pour une puissance en guerre avec la République, sera puni de mort. pag:279.

ART: 2. Tout individu, quel que soit son état, qualité ou profession, convaincu d'espionnage pour l'ennemi, sera puni de mort.

ART: 3. Tout étranger surpris à lever les plans des camps, quartiers, cantonnemens, fortifications, arsénaux, magasins, manufactures, usines, canaux, rivières, et généralement de tout ce qui tient à la défense et conservation

Art: 4. Ktokolwiek bądź, chociaż niebędąc namawiaiącym do nieprzyiaciela, do obcego woyska, lub do rokoszanów, namawia iednak obrońców oyczyzny do opuszczenia chorągwi; skazany będzie na dziewięcioletnie uwięzienie.

Prawo z dnia 21 Brumaire an 5.
(11 Listopada 1796.)

TYTUŁ IV.

Art: 1. Każdy namawiaiący, lub wspólnik namawiania żołniérzy do mocarstwa, w woynie przeciw kraiowi zostaiącego, śmiercią karany będzie. str:279.

Art: 2. Każdy iakiegokolwiek bądź stanu, godności, i powołania, przekonany o szpiegowanie dla nieprzyiaciela, śmiercią karany będzie.

Art: 3. Każdy cudzoziemiec któregoby zdybano zdeymuiącego plany obozów, stanowisk, leżów woyskowych, fortyfikacyów, szańców arsenałów, składów, rękodzielni, kanałów, fabryk, rzek, i w ogólności wszystkiego co ma związek

du territoire et à ses communications, sera arrêté comme espion, et puni de mort.

Du Vol et de l'Infidélité dans la gestion et manutention.

Décret du 12 Mai 1793.

SECTION III.

Art: 2. Tout militaire ou Commissaire des guerres qui, après avoir pris en nature les rations de fourrage que la loi lui accorde, sera convaincu de les avoir vendues à quelque habitant, sera destitué de son emploi et puni d'un an de prison. pag: 222.

Art: 3. Tout employé quelconque dans les Administrations des équipages des différens services des armées, qui sera convaincu d'avoir vendu à son profit, ou distrait le fourrage qui lui aura été confié, sera puni de six ans de fers, et condamné à la restitution du prix du fourrage qu'il aura vendu ou distrait.

z obroną albo całością kraiu, i do iego kommunikacyów, przytrzymanym, i iako szpieg śmiercią ukaranym zostanie.

O KRADZIEŻY I NIEWIERNOŚCI W SPRAWOWANIU URZĘDU, I PEŁNIENIU SWÉY POWINNOŚCI.

Prawo z dnia 12 Maja 1795.

ODDZIAŁ III.

ART: 2. Każdy woyskowy, albo Kommissarz woienny, przekonany, że odebrawszy w naturze furaż, iaki mu się prawnie należał; przedał takowy iakiemu mieszkańcowi, skazany będzie na destytucyą i iednoroczne więzienie. str: 222.

ART: 3. Każdy Officyalista administracyiny pociągów, w wszelkiéy służbie woyska, przekonany iż przedał na swóy użytek, lub strwonił furaż sobie powierzony; skazanym bydź ma na sześcioletnie więzienie w kaydanach, i na zwrot wartości sprzedanego lub strwonionego furażu.

ART: 4. Tout préposé de ces mêmes administrations, qui sera convaincu d'avoir reçu, de connivence avec les distributeurs, des fournitures, grains ou fourrages de mauvaise qualité, sera chassé des armées, et puni d'un an de prison.

ART: 5. Tout agent ou employé dans ce genre de service, qui sera convaincu d'avoir fait de faux bons, et contrefait l'écriture de son supérieur, sera puni de cinq ans de fers.

ART: 6. Tout préposé de ces administrations, qui sera convaincu d'avoir pris ou détourné ce que les voitures porteront, soit en pain, avoine, foin, paille ou farine, sera condamné à trois ans de fers, et à la restitution des objets pris ou détournés.

ART: 7. Tout préposé de ces administrations, qui sera convaincu d'avoir reçu dans les dépots de l'armée ou en route, de mauvais fourrages, ou le non complet des rations, sera condamné à un an de prison, à moins que dans

Art: 4. Każdy przełożony w rzeczoney Administracyi, przekonany: iż zniósłszy się z dystrybutorami, zboże, furaż, lub inne Artykuły dostawy w złym gatunku od nich odebrał; będzie wypędzony z woyska, i na iednoroczne uwięzienie skazany zostanie.

Art: 5. Każdy zawiadowca, i każdy do tego rodzaiu służby użyty, przekonany, że zrobił fałszywy bon, i zfałszował pismo swoiego zwierzchnika, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 6. Każdy przełożony w spomnionych Administracyach, przekonany iż wziął, lub na swóy użytek odwrócił to, co prowadzi na wozach, bądź to chleb, owies, siano, słomę, albo mąkę, skazanym będzie na trzechletnie więzienie w kaydanach, i na zwrot zabranych przedmiotów.

Art: 7. Każdy przełożony w wspomnionych Administracyach, przekonany iż do składów woyskowych, lub w drodze, przyiął w złym gatunku, albo niekompletne racye furażu, ukarany będzie iednoroczném uwięzieniem,

les vingt-quatre heures il n'en ait averti un de ses supérieurs ou les officiers municipaux du lieu.

ART: 8. Tout préposé de ces administrations ou conducteur, qui sera convaincu de s'être fait payer plus qu'il n'aura dépensé, soit dans les dépôts, auberges ou en route, sera puni de deux ans de fers.

ART: 9. Tout préposé ces administrations ou conducteur, qui sera convaincu d'avoir retardé le service des charrois, sera puni de six mois de prison; et si c'est à dessein prémédité, il sera puni de trois ans de fers.

ART: 10. Tout distributeur de fourrages et de vivres, qui sera convaincu de quelque infidélité dans les distributions dont il est chargé, sera puni de trois ans de fers.

ART: 11. Tout garde-magasin quelconque, qui sera convaincu d'avoir fait quelque distribution des objets qui lui auront

ieśli w przeciągu 24 godzin niedoniósł o tém zwierzchnikom swoim, lub Urzędowi mieyscowemu.

Art: 8. Każdy przełożony podobnych Administracyów, lub prowadzący transporta przekonany, że dał sobie zapłacić więcéy, niż rzeczywiście wydał, bądź to przy składach, bądź w oberżach, lub drodze, ukarany będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 9. Każdy przełożony wspomnionych Administracyi lub prowadzący transporta, przekonany, o spóźnienie służby w dostawie potrzeb woyska, ukarany będzie sześciomiesięcznem więzieniem; ieśli zaś spóźnienie to z rozmyślnego iego zamiaru wynikło, skazany bydź ma na trzyletnie więzienie w kaydanach.

Art: 10. Każdy Dystrybutor furażu i żywności, przekonany o iakie przeniewierzenie się w dystrybucyi iemu powierzonéy, skazany będzie na lat trzy do kaydan.

Art: 11. Każdy dozorca magazynu, przekonany iż na swóy użytek odwrócił przedmiot iaki sobie powie-

été confiés, sera puni de cinq ans de fers, et condamné à rembourser le montant des objets soustraits ou échangés.

Art: 12. Tout militaire convaincu d'avoir volé l'argent de l'ordinaire de ses camarades, ou tout autre effet à eux appartenant, sera puni de six ans de fers.

Art: 13. Tout militaire qui vendra ou qui mettra en gage, en tout ou en partie, ses armes, son habillement, fourniment, ou son cheval ou équipement, le tout fourni par la nation, sera puni de cinq ans de fers.

Art: 14. Tout militaire qui sera pag: 223. convaincu d'avoir volé des fournitures de casernes ou effets de campement, sera puni de trois ans de fers.

Art: 15. Tout militaire ou tout autre individu au service ou à la suite de l'armée, qui sera convaincu d'avoir volé, soit de la poudre, soit boulets, soit toutes autres munitions ou effets d'artillerie, dans les parcs, magasins, dépôts ou convois, sera puni de trois ans de fers.

rzony; skazany będzie na lat pięć do kaydan, i na zapłacenie wartosci takowego przedmiotu.

Art: 12. Każdy woyskowy przekonany o kradzież pieniędzy do menażu należących (de l'ordinaire), lub innych rzeczy swoich kolegów, ukarany będzie sześcioletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 13. Każdy woyskowy, któryby w całości lub w części przedał, albo zastawił broń, lederwerki, ubiór konia, lub oporządzenie sobie ze skarbu dostarczone, ukaranym będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 14. Każdy woyskowy przekonany o kradzież effektów koszarnych lub obozowych, skazany będzie na lat trzy do kaydan. str: 223.

Art: 15. Każdy woyskowy, każdy w służbie woyska będący, lub do woyska należący, przekonany o kradzież prochu, kul, lub iakiéy innéy amunicyi, albo effektów artyllerycznych, czyto z parku, z magazynu, ze składu, albo z transportu; ukarany będzie trzechletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 16. Tout militaire ou tout autre individu attaché à l'armée, qui sera convaincu d'avoir volé les personnes chez lesquelles il aurait logé, sera puni de dix ans de fers.

Art: 17. Tout militaire ou tout autre individu attaché á l'armée, qui sera convaincu d'avoir pris par fraude et sans payer, à boire ou à manger chez un habitant, soit en route, soit en garnison ou cantonnement, sera puni de trois mois de prison, de six mois si le délit a été accompagné de menaces, et de deux ans de fers s'il y a eu voie de fait.

Art: 18. Tout militaire ou tout autre individu de l'armée qui sera convaincu d'avoir attenté, en quelque lieu que ce soit, à la sûreté ou à la liberté des citoyens, sera puni de six mois de prison; et s'il y a vol ou voie de fait, la peine sera de deux ans de fers; et, en cas d'assassinat, il sera puni de mort.

Art: 16. Każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska należący, przekonany o kradzież u osób u których mieszka; skazany będzie na lat dziesięć do kaydan.

Art: 17. Każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska należący, przekonany iż oszustwem i bez zapłaty, wziął napóy albo iadło u iakiego mieszkańca, czyto w drodze, czy w garnizonie, lub na leżach (cantonnement) woyska, ukarany będzie trzechmiesięcznem uwięzieniem; ieżeliby zaś występkowi temu towarzyszyły pogróżki, kara uwięzienia do sześciu miesięcy powiększoną zostanie, a w przypadku dopuszczenia się obelg czynnych, (voie de fait), przestępca skazany będzie na dwuletnie więzienie w kaydanach.

Art: 18. Każdy woyskowy, lub ktokolwiek należący do woyska, przekonany o targnienie się w iakimkolwiek bądź mieyscu, na bespieczeństwo i wolność obywateli; ukarany będzie sześciomiesięcznem uwięzieniem; w razie popełnionéy przytém kradzieży, lub obelg czynnych, dwuletniém wię-

Code du 21 Brumaire an 3.
(*11 Novembre* 1796).

TITRE VII.

ART: 1. Tout militaire ou employé pag. 282.
à la suite de l'armée, qui, pour faire payer á sa troupe ou à ses subordonnés ce que la loi leur accorde, sera convaincu d'avoir porté son état de situation au-dessus du nombre effectif présent, sera puni de trois ans de fers, et condamné à restituer ce qu'il aura touché au-delà de ce qui revenait à sa troupe ou à ses subordonnés.

ART: 2. Tout Commissaire des guerres convaincu de connivence avec le militaire ou l'employé qui aurait fait un état de païe ou de distribution porté au-dessus du nombre effectif présent, sera puni de cinq ans de fers, et condamné à restituer les sommes payées ou les fournitures délivrées sur son ordonnance au-delà de ce qui revenait de droit à la troupe comprise au dit état.

zieniem w kaydanach a w przypadku morderstwa, śmiercią ukarany zostanie.

Prawo z dnia 21 *Brumaire an* 5. (11 *Listopada* 1796).

TYTUŁ VII.

Art: 1. Każdy woyskowy albo umieszczony przy woysku, przekonany, iż dla odebrania na woysko, albo dla swoich podwładnych, tego, co im prawo wyznaczyło, podał więcéy osób niż ich rzeczywiście obecnych było, ukarany będzie trzechletniém więzieniem w kaydanach, i skazanym na zwrócenie tego, co wziął nad stan rzeczywisty, bądź woyska, bądź swoich podwładnych. str: 282.

Art: 2. Każdy Kommissarz woienny, przekonany że w porozumieniu się z woyskowym, albo z officyalistą, umieścił w stanie do płacy lub dystrybucyi więcéy głów niż było rzeczywiście przytomnych, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach, i skazany na wynagrodzenie kraiowi szkody, którą niewiernym swoim postępkiem wyrządził.

Art: 3. Tout garde-magasin, distributeur ou manutentionnaire des vivres et fourrages pour les emmagasinemens et distributions à faire à l'armée et dans les places en etat de siège, tout voiturier, charretier, muletier ou conducteur de charrois employé au transport de l'artillerie, bagages, vivres et fourrages de l'armée, qui sera convaincu d'avoir vendu ou détourné à son profit une partie des objets confiés à sa garde, manutention ou conduite, sera puni de cinq ans de fers, et condamné à la restitution des dits objets.

Art: 4. Tout munitionnaire ou boulanger de l'armée, qui sera convaincu d'avoir détourné ou vendu à son profit, soit des farines, soit du bois ou des ustensiles destinés à alimenter son service, sera puni de cinq ans de fers, et condamné à la restitution desdits objets.

Art: 5. Tout munitionnaire ou boulanger de l'armée qui sera convaincu d'avoir altéré ses farines par l'introduc- pag: 283.

Art: 3. Każdy dozorca magazynu, dystrybutor, lub użyty do przyimowania i oddawania żywnosci i furażu przy woysku, albo w mieyscach oblężonych; każdy furman, woźnica, mułownik, albo prowadzący wozy użyte do transportów artylleryi, bagażów, żywności i furażów woyska, który przekonany będzie że przedał, albo na swoią korzyść odwrócił część rzeczy swoiemu dozorowi, zawiadowaniu, albo przeprowadzeniu powierzonych, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach, i skazany na ich zwrócenie.

Art: 4. Każdy dozorca żywności (munitionnaire) albo piekarż woyskowy, przekonany, że na swoią korzyść odwrócił lub sprzedał, czyto mąkę, czy drzewo, czy sprzęty, albo naczynia do odbywania służby swoiéy potrzebne, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach, i przymuszony będzie do zwrócenia tego, co odwrócił lub sprzedał.

Art: 5. Każdy dozorca żywności, albo piekarż woyskowy, przekonany, że pogorszył mąkę, przez przymiesza- str: 283.

tion de matières étrangères ou évidemment malfaisantes, ou d'en avoir introduit d'une qualité inférieure à celle fournie par les administrations, sera puni de cinq ans de fers.

Art: 6 Tout munitionnaire ou boulanger qui sera convaincu d'avoir par sa négligence, laissé gâter ou corrompre les grains ou farines confiés à sa manipulation, sera puni de six mois de prison, et condamné au remplacement des objets dépéris par sa négligence.

Art: 7. Tout munitionnaire ou boulanger de l'armée convaincu d'infidélité dans le poids des rations de pain, sera puni de deux ans de fers, et condamné à une amende quadruple du prix des rations de pain par lui fournies dans la même distribution.

Art: 8. Tout munitionnaire chargé de la fourniture et distribution de la viande aux armées, convaincu d'avoir fourni et distribué des viandes dont le débit est prohibé par les réglemens de police, sera puni de trois ans de fers.

nie do niéy rzeczy obcych, albo widocznie zdrowiu szkodliwych, lub że ią zmieszał z mąką podleyszą od téy, którą mu przez administracyę żywności dostarczoną była, ukarany będzie pięcioletniém wiezieniem w kaydanach.

Art: 6. Każdy dozorca żywności, albo piekarz woyskowy, przekonany że przez niedbalstwo dał zepsuć się ziarnu, albo mące sobie powierzonéy, będzie ukarany sześciomiesięcznem uwięzieniem, i skazany na wynagrodzenie rzeczy, przez niedbalstwo swoie zepsutych.

Art: 7. Każdy dozorca żywności, albo piekarz woyskowy, przekonany o przeniewierzenie się w wadze racyów chleba, ukarany będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach, i skazany na zapłacenie poczwórnéy ceny ilości racyów, przy swoiém wydawaniu uszczerbionych.

Art: 8. Każdy dozorca żywności, maiący poruczone sobie dostarczanie i wydawanie mięsa woysku, przekonany, że dostarczył i wydał mięso, którego użycie zakazane iest urządzeniami policyinemi, ukarany będzie

S'il a abattu et débité des animaux attaqués de maladie contagieuse, il sera puni de vingt ans de fers.

Dans l'un et l'autre cas, il sera condamné au remplacement des viandes réprouvées.

ART: 9. Tout munitionnaire chargé pag: 283. de la fourniture et distribution de la viande aux armées, qui aura débité et distribué des viandes gâtées ou corrompues, sera puni de trois mois de prison et six mois si le fait provient de sa négligence. Dans l'un et l'autre cas, il sera condamné au remplacement, à ses frais, de la viande réprouvée.

ART: 10. Tout munitionnaire chargé de la fourniture et distribution de la viande aux armées, qui sera convaincu d'avoir distribué à faux poids, sera puni de deux ans de fers, et condamné à une amende quadruple du prix des viandes par lui débitées dans la même distribution.

ART: 11. Tout manutentionnaire de légumes et fourrages, qui sera convaincu d'avoir, par défaut de soin,

trzechletniém więzieniem w kaydanach. Jeżeli bił i wydawał mięso bydła zarażonego, ukarany będzie dwudziestoletniém więzieniem w kaydanach.

W piérwszym i drugim przypadku, skazany będzie na wynagrodzenie za mięso szkodliwe które wydał.

Art: 9. Każdy dozorca żywności maiący poruczone sobie dostarczanie, i wydawanie mięsa woysku, któryby wydawał mięso zepsute, ukaranym będzie trzechmiesięcznem uwięzieniem, a ieżeli mięso było zepsute przez iego niedbalstwo; sześciomiesięcznem uwięzieniem. W piérwszym i drugim przypadku, skazany będzie na wynagrodzenia wydanego szkodliwego mięsa.

Art: 10. Każdy dozorca żywności, maiący sobie poruczone dostarczanie i wydawanie mięsa woysku, przekonany że go wydawał fałszywą wagą, ukarany będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach, i skazany na zapłacenie poczwornéy ceny mięsa, o którego fałszywą wagę przekonany został.

Art: 11. Każdy dozorca legumin i furazu, przekonany że przez iego niedbalstwo, leguminy albo furaż zepsute

laissé gâter ou avarier ces objets, sera puni de six mois prison, et condamné au remplacement des quantités dépéries par sa faute.

ART: 12. Tout distributeur de légumes et fourrages à l'armée et dans les places en état de siège, convaincu d'infidélité dans la mesure ou dans le poids des rations, sera puni de deux ans de fers.

Extrait du 8 Fructidor an 13.
(*26 Août 1805*).

TITRE X.

Des peines pour les malversations commises dans les opérations relatives à la conscription.

ART: 60. Tout docteur en médecine pag:402.
ou en chirurgie, tout officier de santé, tout agent de l'administration civile, tout officier ou sous-officier de l'armée, convaincus d'avoir attesté à faux des infirmités ou des incapacités, ou d'avoir, à raison de leurs visites ou fonctions,

lub uszkodzone zostały, ukarany będzie sześciomiesięcznem uwięzieniem, i przymuszony nagrodzić ilość, winą iego zepsutych, albo uszkodzonych rzeczy.

Art: 12. Każdy dystrybutor legumin i furażów w woysku w polu i w mieyscach w stanie oblężenia będących, przekonany o przeniewierzenie się w miarze, albo wadze racyów, ukarany będzie dwuletniém więzieniem w kaydanach.

Prawo z dnia 8 Fructidor an 13.
(26 Sierpnia 1805).

TYTUŁ X.

O karach za przeniewierzenie się popełnione w czynnościach spisu (conscription) dotyczących się.

Art: 60. Każdy Doktor medycyny lub chirurgii, każdy Urzędnik zdrowia, każdy Urzędnik administracyi cywilnéy, każdy Officer lub Podofficer, przekonany o wydawanie fałszywych świadectw słabości, lub niezdatności, albolitéż przekonany że z po- str:402.

reçu des présens ou gratifications, soit avant, soit après, seront punis, par voie de police correctionnelle, d'une peine qui ne pourra être moindre d'une année d'emprisonnement, ni excéder deux ans; et en outre, d'une amende qui ne pourra être moindre de trois cents francs, ni excéder mille francs. Ils seront en outre poursuivis, s'il y a lieu, pour le remboursement, en faveur des hôpitaux, des présens ou gratifications qu'ils auront reçus.

Du Pillage, de la Dévastation, de l'Incendie et de la Maraude.

Code du 21 Brumaire an 5.
(11 Novembre 1796).

TITRE V.

Art. 1. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, convaincu de pillage à main armée ou en troupe, soit dans les habitations, soit sur les personnes, soit dans les pro- pag. 28

wodu rewizyi, lub swoich czynności urzędowych, pobierał podarunki albo nagrody, czy to przed czy po ukończeniu swey czynności, skazany będzie drogą policyi poprawczéy, naymniéy na rok ieden, naywięcéy zaś na lat dwa uwięzienia.

Tudzież na karę piéniężną od trzechset do tysiąca franków; nadto ieszcze z obowiązanym będzie zwrócić na korzyść szpitalów przyięte podarunki lub nagrody.

O RABUNKU, PUSTOSZENIU, PODPALANIU I MARODERSTWIE WOYSKOWÉM.

Prawo z dnia 21 Brumaire an 5.
(11 *Listopada* 1796).

TYTUŁ V.

ART: 1. Każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo do niego należący, przekonany o rabunek z bronią w ręku, albo gromadnie popełniony, w mieszkaniu, str:280.

priétés des habitans de quelque pays que ce soit, sera puni de mort.

Art: 2. Sera également puni de mort tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui sera convaincu d'avoir porté le ravage et le dégât, à main armée ou en troupe, sur les propriétés des habitans de quelque pays que ce soit, sans l'ordre par écrit du général ou autre commandant en chef.

Art: 3. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui sera convaincu d'avoir mis le feu aux magasins, arsénaux, maisons rurales ou d'habitation, ou à toute autre propriété publique ou particuliére, moissons ou récoltes faites ou à faire, en quelque pays que ce soit, sans l'ordre par écrit du général ou autre commandant en chef, sera puni de mort.

Art: 4. Tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, convaincu d'avoir attenté à la vie de l'habitant non armé, à celle de sa fem-

na osobach, albo własnościach iakiegokolwiek bądź kraiu mieszkańców, śmiercią karany będzie.

Art: 2. Śmiercią także karany będzie każdy woyskowy lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo do niego należący, który przekonany zostanie, że burzył i niszczył z bronią w ręku, albo gromadnie, własności iakiegokolwiek bądź kraiu mieszkańców, bez rozkazu na piśmie Generała albo innego Naczelnego Dowódzcy.

Art: 3. Każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo przy nim będący, przekonany że podpalił składy, zbroiownie, domy wieyskie, chałupy rolników, zboże w polu lub w gumnach, albo inną wszelkiego rodzaiu własność, bądź gminną, bądź osobistą, bez rozkazu na piśmie Generała lub Naczelnego Dowódzcy, śmiercią karany będzie.

Art: 4. Każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo do niego należący, przekonany o targnienie się na życie mieszkańca

me ou de ses enfans, en quelque pays et lieu que ce soit, sera puni de mort.

Le viol commis par un militaire ou tout autre individu attaché à l'armée et à sa suite, sera puni de huit ans de fers. Si le coupable s'est fait aider par la violence ou les efforts d'un ou de plusieurs complices, ou si le viol à été commis sur une fille âgée de moins de quatorze ans, la peine sera de douze ans de fers.

Si la fille ou la femme violée est morte des excès commis sur sa personne, le coupable sera puni de mort.

Art: 5. Tout militaire qui, hors le cas d'un ordre donné par le général ou autre commandant en chef sera convaincu d'avoir, pendant ou après une action, et sur le champ de bataille, dépouillé un homme tué au combat, sera puni de cinq ans de fers.

La peine sera de dix ans de fers pour le vivandier ou autre individu non militaire convaincu du même délit.

bezbronnego, albo na życie iego żony, lub dzieci, w którymkolwiek bądź kraiu i mieyscu, śmiercią karany będzie.

Zgwałcenie popełnione przez woyskowego, albo inną iaką osobę do woyską należącą, karane będzie ośmioletniém więzieniem w kaydanach. Jeżeli gwałciciel użył do pomocy, siły iednego lub więcéy wspólników, albo ieżeli zgwałcenie popełnione zostało na dziewczynie niemaiącéy lat cztérnastu, karany będzie dwunastoletniém więzieniem w kaydanach.

Jeżeli dziewczyna, albo kobiéta zgwałcona umarła z skutków gwałtu iéy wyrządzonego, gwałciciel śmiercią ukarany będzie.

Art: 5. Każdy woyskowy przekonany iż bez rozkazu wydanego od Generała, albo innego Dowódzcy, wśrod, bitwy, albo po bitwie obdarł na poboiowisku zabitego w walce, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Na markietana, lub inną osobę nie woyskową, ktoby o to przestępstwo był przekonany, wymierzoną będzie kara dziesięcioletniego więzienia w kaydanach.

ART: 6. Tout militaire convaincu d'avoir, pendant ou après une action, et sur le champ de bataille, dépouillé un homme mis hors de combat, mais encore vivant, sera puni de dix ans de fers.

La peine sera de vingt ans de fers pour le vivandier ou autre individu non militaire convaincu du même délit.

ART: 7. Tout individu qui, en dépouillant uu homme mis hors de combat, mais encore vivant, sera convaincu de l'avoir mutilé ou tué pour s'assurer de sa dépouille, sera puni de mort.

ART: 8. Tout vivandier ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui aura acheté, recélé, ou qui sera de toute autre manière détenteur ou dépositaire de la dépouille enlevée à un homme dans les cas prévus par les articles 5, 6 et 7 ci-dessus, sera chassé de l'armée, camp ou cantonnement, tous ses effets, marchandises et argent seront saisis; lesdits effets et marchandises seront vendus à l'encan, et le produit du tout sera ap-

Art: 6. Każdy woyskowy przekonany, że w czasie bitwy, albo pobitwie, obdarł na poboiowisku człowieka rannego, ale ieszcze żyiącego, ukarany będzie dziesięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Na markietana, albo inną osobę niewoyskową, o ten występek przekonaną, wymierzona będzie kara dwudziestu lat więzienia w kaydanach.

Art: 7. Każdy przekonany, iż obdzieraiąc na poboiowisku człowieka rannego, lecz ieszcze żyiącego, skaléczył go (mutilé) albo zabił, dla zapewnienia sobie łupu, śmiercią ukarany będzie.

Art: 8. Każdy markietan, lub ktokolwiek inny do woyska przywiązany, albo do niego należący, któryby kupił, utaił, albo iakimkolwiek bądź sposobem zatrzymywał, lub przechowywał rzeczy pochodzące z łupiestwa, dokonanego na człowieku w przypadkach powyższemi Artykułami 5, 6 i 7 obiętych, wypędzonym będzie z woyska, z obozu, albo stanowiska; wszystkie zaś rzeczy iego i towary zabrane, i więcéy daiącemu przedane bydź maią,

pliqué au profit des hôpitaux et ambulances de l'armée.

ART: 9. Seront pareillement saisis et vendus à l'encan, tous les effets et marchandises du vivandier ou autre individu condamné pour un des faits de pillage, dévastation, incendie et spoliation prévus et spécifiés au présent titre, et le produit en provenant sera appliqué au profit des hôpitaux et ambulances de l'armée. pag: 281.

ART: 10. A l'égard des effets reconnus pour avoir appartenu aux hommes dépouillés sur le champ de bataille, ils seront vendus, et le prix en provenant sera déposé dans les caisses des conseils d'administration des corps respectifs, soit de ces mêmes hommes, soit de ceux qui auront été condamnés pour le fait de spoliation, pour être le produit desdits effets remis aux familles qui les réclameront.

Les effets provenant des militaires condamnés à mort, pour le fait de spoliation prévu par l'article 7 ci-dessus seront pareillement vendus, et les deniers en provenant rendus aux familles qui les réclameront.

a dochód z nich na dobro szpitalow woyska, stałych lub polowych, obróconym zostanie.

Art: 9. Podobnie też zabrane i więcéy daiącemu sprzedane będą, wszystkie rzeczy i towary markietana, albo inney osoby zkazaney za rabunek, pustoszenie, palenie, i łupieztwo w niniejszym tytule wymienione, a dochód z nich, obrócony bydź ma na dobro szpitalów woyskowych stałych lub polowych. str: 281.

Art: 10. Co się tycze rzeczy uznanych za należące do osób na poboiowisku obdartych, te będą sprzedane, a dochód z nich, złożony będzie w kasach Rad gospodarczych pułków, bądź osób złupionych, bądź łupiezców, żeby mógł bydź oddany krewnym albo powinowatym, którzy go poszukiwać będą.

Rzeczy pochodzące od żołnierzy, za łupieztwo Artykułem 7^{m} obięte na śmierć skazanych, będą rownież sprzedane, a piéniądze za nie, poszukuiącéy rodzinie oddane.

TITRE VI.

ART: 1. Tout sous-officier ou vo- pag: 281.
lontaire, ou tout autre individu attaché à l'armée et à sa suite, qui, s'étant introduit dans la maison, cour, basse-cour, jardin, parc ou enclos fermé de murs, et généralement dans toute propriété clôse de l'habitant, sera convaincu d'y avoir pris, soit bétail, soit volaille, viande, fruits, légumes, ou tout autre comestible ou fourrage, sera condamné à faire deux fois le tour du quartier que son corps occupera, soit au camp, soit au cantonnement, au milieu d'un piquet bordant la haie, le reste de la troupe étant dehors et sous les armes: il portera ostensiblement la chose dérobée, ayant son habit retourné, et sur la poitrine un écriteau apparent, portant le mot *maraudeur*, en gros caractéres.

Si la chose dérobée ne peut être portée par le maraudeur, après avoir fait les deux tours avec l'habit retourné et l'écriteau seulement, il sera exposé pendant trois heures en avant du centre

TYTUŁ VI.

Art: 1. Każdy Podofficer i żoł- str: 281.
niérz, albo ktokolwiek bądź z osób do woyska należących, przekonany że dostawszy się do domu, dziedzińca, podwórza, szpichlérza, ogrodu murem, parkanem zamkniętego, lub płotem obwiedzionego, albo wszelkiéy innéy ogrodzonéy własności obywatela albo mieszkańca, zabrał co z bydła, drobiu, mięsiwa, owoców, legumin i z innéy wszelkiéy żywności, ziarna lub paszy; skazany będzie na dwukrotne obeyście przestrzeni mieysca, którą korpus iego bądź w obozie, bądź w leżach na stanowisko swoie zaymuie, a to w pośród straży otaczaiącéy go; reszta Korpusu będzie pod bronią; obchodząc powinien nieść widocznie rzecz ukradzioną, maiąc suknią na wywrót, a na piersiach tablicę znapisem wielkiemi literami *maroder*.

Gdyby rzecz ukradziona niemogła bydź niesioną, maroder obszedłszy dwa razy obwód swego Korpusu z suknią tylko przewróconą i tablicą, wystawiony będzie przez trzy godzi-

ou sur la place du quartier, ayant près de lui la chose dérobée, l'habit et l'écriteau, comme il est dit. Il sera maintenu en cette expositon par une garde suffisante.

Art: 2. Si le maraudeur a escaladé les murs ou forcé les portes, il fera trois tours, et subira une heure de plus d'exposition.

Art: 3. Sera condamné aux peines ci-dessus, tout militaire ou autre individu attaché à l'armée et à sa suite, convaincu d'avoir pris du bétail gardé à la corde ou en troupeau dans le champ de l'habitant.

Art: 4. La récidive dans les delits de maraudage ci-dessus spécifiés, de la part des militaires, sera punie de cinq années de fers.

Art: 5. Tout sous-officier convaincu de maraudage dans l'un des cas prévus par les articles 1, 2 et 3 ci-dessus, sera cassé, indépendamment de la peine prononcée pour le délit.

Art: 6. Tout employé à la suite de l'armée, convaincu de maraudage dans l'un des cas prévus par les articles 1,

ny w środku obozu, lub stanowiska albo placu, maiąc przy sobie rzecz ukradzioną, suknią i tablicę iak wyżéy powiedziano. — W téy postaci trzymany będzie przez straż dostateczną.

Art: 2. Jeżeli maroder mur przelazł, albo drzwi wybił, obeydzie trzy razy, i wystawiony będzie godzinę więcéy.

Art: 3. Na tę samą karę skazany będzie każdy woyskowy, lub ktokolwiek do woyska przywiązany, albo przy niém będący, któremu dowiedziono będzie, że zabrał mieszkańcowi bydle uwiązane, lub z trzody w polu.

Art: 4. Powtórzenie przez woyskowych maroderstwa wyżéy wymienionego, karane będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 5. Każdy Podofficer przekonany o maroderstwo w przypadkach, Artykułami 1, 2 i 3 wyrażonych, będzie zdegradowany, i podlegnie karze w tych Artykułach wyszczególnioney.

Art: 6. Każdy Officyalista użyty przy woysku w polu, przekonany o maroderstwo w przypadkach 1, 2 i 3

2 et 3 ci-dessus, sera chassé de son emploi: ce qui sera échû de ses appointements ou salaires, lui sera retenu à concurrence du prix de la chose dérobée, et payée au propriétaire, le tout indépendamment de la peine encourue pour le fait de maraude.

ART: 7. Tout vivandier ou autre individu attaché á l'armée et à sa suite, non entretenu des fonds de la république, convaincu de maraudage, sera puni de cinq ans de fers, et condamné à restituer au propriétaire le double du prix de la chose dérobée, même par voie de saisie et vente de ses marchandises et effets jusqú'à concurrence de la somme due pour restitution. pag: 282:

ART: 8. Tout militaire ou employé à la suite de l'armée, ou entretenu des fonds de la république, convaincu de persistance dans un délit de maraudage, ou de refus d'obéir au supérieur qui aurait voulu s'y opposer, sera puni de cinq ans de fers.

wyrażonych, będzie oddalonym z urzędu; to co pozostanie z iego płacy, będzie przytrzymane w miarę ceny rzeczy ukradzioney, i oddane właścicielowi oney, a to wszystko oprócz kary za ten występek przeznaczoney.

Art: 7. Każdy markietan, traktyer, albo inny z przywiązanych do woyska w polu lub do niego należących bez płacy, przekonany o maroderstwo, ukarany będzie pięcioletniém więzieniem w kaydanach, i sądownie zmuszony, do zapłacenia właścicielowi podwoyney wartości rzeczy ukradzioney, chociażby nawet przyiść miało do zatrzymania i sprzedania iego towarów i ruchomości, aż do ilości summy, zwrot stanowiącey, gdyby inaczey uiścić się niebył w stanie. str: 284.

Art: 8. Każdy woyskowy, albo przywiązany lub należący do woyska, i płacę pobieraiący, przekonany że odniósłszy karę, nie powsciągnął się od następnego maroderstwa, albo okazał się nieposłusznym swoiemu zwierzchnikowi, który się temu chciał oprzéć, skazany będzie na lat pięć więzienia w kaydanach.

ART: 9. Tout délit de maraudage, commis en troupe à main armée, sera puni de huit ans de fers.

ART: 10. Tout officier convaincu de ne s'être point opposé à la maraude faite en sa présence, ou qui s'y étant inutilement opposé, n'aura pas aussitôt dénoncé à l'officier supérieur le délit et ses auteurs, sera destitué et puni de trois mois de prison.

ART: 11. Tout officier qui, oubliant ce qu'il doit, en sa qualité, au maintien de la discipline et de l'honneur militaire, sera convaincu d'un délit de maraude, sera destitué, chassé du corps, puni de deux ans de prison, déclaré incapable d'occuper aucun grade dans les troupes de la république, et déchu de tout droit à la pension ou récompense, à raison de son service antérieur.

S'il a commis le délit avec ses subordonnés, il sera puni de dix ans de fers; s'il a conduit sa troupe à la maraude, il sera puni de mort.

Art: 9. Każdy występek maroderstwa popełniony zbroyno, albo gromadnie, karany będzie ośmioletniém więzieniem w kaydanach.

Art: 10. Każdy Officer przekonany że niewzbronił maroderstwa pod iego okiem popełnionego, albo wzbroniwszy go bezskutecznie, nieuwiadomił natychmiast Officera wyższego, o występku, i iego sprawcach, będzie złożony z stopnia i ukarany trzechmiesięcznem uwięzieniem.

Art: 11. Każdy Officer, któryby zapomniawszy co winien ze swego stopnia dla utrzymania karności, i honoru woyskowego, przekonany został o przestępstwo, osobiście popełnionego maroderstwa; będzie destytuowany, wypędzony z Korpusu, ukarany dwuletniém uwięzieniem, uznany za niezdolnego posiadać iakikolwiek stopień, lub urząd w kraiu, i straci prawo do pensyi, albo nagrody za swoie poprzednie zasługi.

Jeżeli przestępstwo to popełnił ze swymi podkommendnemi, skazany będzie na dziesięć lat więzienia w kaydanach, a ieżeliby sam do tego woysko doprowadził, podlegnie karze śmierci.

ART: 12. Sera déstitué et puni d'un an de prison tout officier qui aura acheté ou reçu de ses subordonnés aucuns objets provenant de la maraude.

DÉCRET RELATIF AU JUGEMENT DES DÉLITS COMMIS PAR LES PRISONNIERS DE GUERRE.

Du 17 Frimaire an 14.
(*8 Décembre 1805*).

ART: 3. Toute mutinerie, résistance à la gendarmerie, à la garde nationale, tout complot dont se rendraient coupables des prisonniers de guerre, seront punis de mort. pag: 403.

RÉGLEMENTS GÉNÉRAUX RELATIFS À LA PROCÉDURE CRIMINELLE MILITAIRE.

Loi du 19 Octobre 1791.

TITRE I.

ART: 11. Tout Général en chef pourra, à la guerre, faire un réglement pag: 201.

Art: 12. Będzie złożony ze stopnia, i roczném uwięzieniem ukarany, każdy Officer, któryby kupił, albo przyiął od swoich podkommendnych, iakiekolwiek rzeczy z maroderstwa pochodzące.

Postanowienie względem sądzenia wykroczen popełnionych przez jeńców wojennych.

Prawo z dnia 17 Frimaire r. 14.
(8 Grudnia 1805).

Art: 3. Każde wzburzenie się, str: 405.
każdy opór żandarmeryi, gwardyi narodowéy, każdy spisek, którychby się winnemis tali ieńcy woienni, śmiercią karane będą.

Niektóre ogólne sądownictwa woyskowego dotyczące przepisy.

Prawo z dnia 19 Października 1791.

TYTUŁ I.

Art: 11. Każdy Generał naczel- str: 201.
nie dowodzący (*Général en chef*) mo-

pour le maintien du bon ordre dans son armée; et ce réglement aura force de loi pendant la durée du commandement de ce général.

ART: 12. Les ordres de circonstance que donnera à la guerre un commandant en premier d'une troupe ou d'un corps détaché, auront force de loi pendant la durée de son commandement.

ART: 13. Les peines attachées aux délits prévus par le réglement du général en chef, ou les ordres de circonstance du commandant en premier, ne pourront être appliqués que conformément à la loi, si elles s'étendent sur la vie, ou sur l'honneur, ou sur l'état du prévenu, mais sans recours à la cour de cassation.

ART: 14. On sera censé être en état de guerre, pour l'éxercice de l'autorité accordée aux généraux en chef, aux commandans en premier, et pour l'application des peines à raison du temps de guerre, après que la proclamation en aura été faite aux troupes, et

cen będzie wydać w czasie woyny urządzenie, dla utrzymania porządku w swéy Armii; urządzenie to mieć będzie moc obowiązuiącą prawa, przez czas dowództwa tego Generała.

Art: 12. Rozkazy doraźne (*ordres de circonstance*) przez zwierzchnego dowódzcę oddziału (*commandant en premier*) lub oddzielnego Korpusu, w czasie woyny wydane, mieć będą moc obowiązuiącą prawa, przez przeciąg ich dowództwa.

Art: 13. Kary za przestępstwa przeciw urządzeniom Generała naczelnie dowodzącego, lub zwierzchnego dowódzcy, niebędą mogły bydź zastosowane, iak tylko stosownie do prawa, gdy te rozciągać się będą na życie, honor lub stan (l'état) obwinionego.

Art: 14. Ze względu na udzieloną Generałowi naczelnie dowodzącemu, i zwierzchnim dowódzcom, władzę, wydawania pod czas woyny urządzeń i rozkazów doraźnych, tudzież wymierzania kary za przestąpienie takowych: woysko uważaném bydź

en temps de paix, tout rassemblement de troupes campées ou cantonnées pour former un camp sera censé être en état de guerre.

ART: 16. Par la dénomination de *militaire* la loi entend tous les individus qui composent l'armée, sans aucune distinction de grade, de métier ou de profession.

Décrèt du 3 Pluviose an 2.
(22 *Janvier* 1794).

TITRE XIII.

ART: 18. Dans les cas non prévus par les lois pénales militaires, les tribunaux criminels et de police correctionnelle militaire appliqueront les peines énoncées dans les lois pénales ordinaires, lorsque le délit s'y trouvera classé. pag: 242.

Code du 21 Brumaire an 5.
(11 *Novembre* 1796).

TITRE VIII.

ART: 19. Tout complice d'un délit pag: 285.

ma za zostaiące w stanie woyny, od chwili ogłoszenia mu takowéy. — Podczas pokoiu, wszelkie zebranie woyska obozuiącego, lub ściągnienie onego w celu utworzenia obozu, uważaném będzie za stan woyny.

Art: 16. Za woyskowego poczytuie prawo każdą osobę do składu woyska należącą, bez różnicy stopnia, rzemiosła i professyi.

Prawo z dnia 3 Pluviose r. 2.
(22 *Stycznia* 1794).

TYTUŁ XIII.

Art: 18. W przypadkach prawem karném woyskowém nieprzewidzianych, Sądy woienne udawać się będą do praw cywilnych karzących, ieżeli w nich przestępstwo takowe iest obięte. str: 242.

Prawo z dnia 21 Brumaire r. 5.
(11 *Listopada* 1796).

TYTUŁ VIII.

Art: 19. Każdy wspólnik prze- str: 285.

subira la même peine que celui qui aura commis le délit.

ART: 20. Dans tous les cas où, d'après les dispositions du présent Code, la peine du délit emporte celle de déstitution, cette dernière peine sera formellement prononcée par la sentence de condamnation.

ART: 21. Toute condamnation d'un militaire à la peine des fers emportera dégradation aussitôt après la sentence rendue.

ART: 22. Tout délit militaire non prévu par le présent Code, sera puni conformément aux lois précédemment rendues.

ART: 23. Tout général d'armée, tout commandant en chef de troupes, reste autorisé à faire tous les réglemens de simple discipline correctionnelle qu'il jugera nécessaires au maintien de l'ordre et de la subordination des militaires et autres individus au service des troupes soumises à son commandement.

stępstwa odniesie tę samą karę, co ten, który takowe popełnił.

Art: 20. We wszystkich przypadkach w których podług brzmienia praw ninieyszych, kara za przestępstwa pociąga za sobą złożenie z stopnia (*déstitution*) Sąd Woienny powinien karę tę wyraźnie w wyroku wyrzec.

Art: 21. Każde skazanie woyskowego na karę kaydan, pociąga za sobą zaraz po wyroku degradacyą.

Art: 22. Każde przestępstwo woyskowe ninieyszym Kodexem nieobięte, sądzone bydź ma podług praw poprzednio wydanych.

Art: 23. Każdy Generał woyska, każdy Naczelny Dowódzca, są umocowani do wydania urządzeń karności poprawczéy (*discipline correctionnelle*) które uznaią za potrzebne do utrzymania w porządku i posłuszeństwie woyskowych, i innych osób w służbie woyskowéy będących, swoiemu dowództwu podległych.

Extrait du 24 Ventose an 12.
(15 Mars 1804).

ART: 5. Le commissaire du gouver- pag: 388.
nement auprès des tribunaux criminels, et le rapporteur auprès des conseils de guerre, ne pourront faire exécuter aucune peine infamante contre un membre de la légion, que le légionnaire n'ait été dégradé.

ART: 6. Pour cette dégradation, le président du tribunal, sur le réquisitoire du commissaire du gouvernement, ou le président du conseil de guerre, sur le réquisitoire du rapporteur, prononcera, immédiatement après la lecture du jugement, la formule suivante: *Vous avez manqué à l'honneur; je déclare, au nom de la légion, que vous avez cessé d'en être membre.*

Décret du 1 Mai 1812.

ART: 10. La règle établie par l'ar- pag: 474.
ticle 8 (1) est déclarée applicable, dans les jugemens des conseils ordi-

(1) ART: 8. Les juges décideront, dans leur ame et conscience, et d'après toutes les circonstances du fait, si le délit existe, si

Prawo z dnia 24 Ventose r. 12.
(15 Marca 1804).

ART: 5. Żadnéy kary hańbiącéy str: 388.
niebędzie można wykonać na członku legii honorowéy, bez poprzedniego onegoż zdegradowania.

ART: 6. W celu takowego zdegradowania, prezyduiący w sądzie wyrzecze bezpośrednio po ogłoszonym wyroku, następuiące wyrazy: „Wykroczyłeś WPan przeciw honorowi; oznaymuię mu w imieniu Legii, iż przestałeś bydź iéy członkiem".

Prawo z dnia 1 Maja 1812.

ART: 10. Prawidło artykułem 8[m] str: 474.
postanowione, (1) służyć ma za zasadę Sądom Woiennym w przypadkach

(1) ART: 8. Sędziowie według wewnętrznego przekonania i sumnienia, i stosownie do wszelkich okoliczności czynu, wyrzec ma-

naires, à tous les cas non prévus par les lois militaires. Les juges appliqueront alors, en leur ame et conscience, et d'après toutes les circonstances du fait, une des peines du Code pénal, civil ou militaire, qui leur paraitra proportionnée au délit.

---

le prévenu est coupable, et s'il convient de lui appliquer la peine de mort.

Lorsqu'il se présentera des circonstances atténuantes, la peine de mort pourra être commuée dans la peine de la dégradation, ou en celle de la prison pour un temps qui sera déterminé par le jugement.

prawami woyskowemi nieobiętych. Sędziowie wyrzekną natenczas, według swego wewnętrznego przekonania, i sumnienia, i według wszelkich okoliczności czynu, iednę z kar Kodexu cywilnego lub woyskowego która im stosowną do przestępstwa zdawać się będzie.

---

ią: czyli przestępstwo popełnione zostało, czyli oskarżony iest winnym, i czyli na niego karę śmierci wyrzec należy.

Jeżeliby zachodziły okoliczności łagodzące, natenczas kara śmierci zmienioną bydź może na karę degradacyi, lub na karę więzienia na pewien przeciąg czasu, który wyrokiem oznaczony bydź powinien.

WZÓR SKARGI W PRZEDMIOCIE ZBIEGOSTWA.

Do

____ ____ ____ ____ ____

Od

____ ____ ____ ____

RAPPORT.

Niżéy podpisany (*imie, nazwisko i stopień Officera skargę podaiącego*) Dowódzca (*wymienić Pułk lub Kompanią swego dowództwa*) mam honor przedstawić (*wymienić komu*) że N. N. (*wymienić imie i nazwisko tego przeciw komu skargę się zanosi*) syn (*umieścić imie i nazwisko oyca i matki*) zamieszkałych w Obwodzie Woiewództwie urodzony dnia Mca roku w Obwodzie Woiewództwie wzrostu (*umieścić wzrost i cały rysopis, tudzież stopień obwinionego*) w Kompanii Pułku który wszedł do służby dnia Mca roku zapisany w Kontroli kompaniczney pod Nº w Rodowodzie Pułkowym pod N^{m}

Jest zbiegiem w myśl Prawa, za opuszczenie swego stanowiska, (*oznaczyć kiedy spostrzeżono*

iego nieobecność, kiedy niebył na apelu, wskazać czyli stał się winnym zbiegostwa do nieprzyiaciela, czyli zbiegł z szyldwachu lub wedety, albo też będąc na iakiéy służbie; czyli ma wspólników i czyli iest hersztem zbiegostwa; czy, i iaką uniósł broń swoią, lub swych kolegów; czyli zbiegł za granicę, i czyli wiadomo iż wczasie takowego zbiegostwa, był, lub nie, w służbie obcéy, czyli zbiegł wewnątrz kraiu z uniesieniem ubioru, lub innych skarbowych, lub do kolegów iego należących effektów; czyli dopuścił się pierwszego lub ponawianego zbiegostwa; czyli zbiegł z więzienia, z obozu, twierdzy z przedarciem się przez wały i t p.; wymienić wreszcie wszelkie wiadome, lub domniemane, zbiegostwo znamionuiące okoliczności).

Świadkami popełnionego przez N. N. zbiegostwa są (*wymienić dokładnie świadków*).

W przedmiocie wspomnionego czynu, i towarzyszących mu okoliczności, zanosi podpisany skargę, aby przerzeczony (*umieścić imie i nazwisko obwinionego*) stosownie do prawa osądzonym został; uprasza oraz o poświadczenie iż skarga ninieysa (*wymienić komu*) złożoną została.

(*podpis zanoszącego skargę*).

Nº

dnia Mca roku

w

Wzór Inkwizycyi w Sądzie pierwszéy Instancyi na wszelki przypadek.

Działo się (*wymienić gdzie*) dnia Mca $\frac{\text{dawnego stylu}}{\text{teraźnieyszego}}$ roku (*wszystkie liczby literami wypisywane bydź powinny*).

W skutek rozkazu (*wymienić czyiego*) z dnia Mca roku Nº , obiawionego expedycyą (*wymienić czyią*) z dnia Mca roku Nº oznaczoną, mocą którego wyznaczony został Sąd woienny (*wymienić czyli Pułkowy, lub Dywizyiny*) dla sądzenia (*wymienić imie, nazwisko i stopień pod Sąd oddanego*) o (*wymienić przestępstwo*) obwinionego. Audytor Pułku, lub Dywizyi (*wymienić imie i nazwisko Audytora*) w obecności (*wymienić imie, nazwisko i stopień*) członka Sądu na ten cel przez Prezyduiącego wyznaczonego, tudzież N. N. pełniącego obowiązki Pisarza, rozpoczął śledztwo, i czynił zapytania, iak następuie:

(*) Pytania? Odpowiedzi:

Ad generalia.

1º Jak się nazywasz, iakie iest imie oyca, tu-

(*) *Uwaga.* Audytor śledztwo prowadzący winien iest dawać zapytywaney osobie tytuł właściwy iey stopniowi lub godności.

dzież imie i nazwisko rodzinne matki; wiele masz lat, iaki posiadasz stopień, iakiéy iesteś religii, zkąd iesteś rodem, czyli, i gdzie masz iaką posiadłość?

Ad 1^m

2º Gdzie byłeś zamieszkały przed weyściem do służby woyskowéy?

Ad 2^m

3º Czyli czytane ci były Artykuły woyskowe?

Ad 3^m

4º Czyli byłeś kiedy pod Sądem, i za co?

Ad 4^m

Ad causam.

5º Za co, przez kogo, i gdzie zostałeś teraz aresztowany?

Ad 5^m

Wzór Inkwizycyi w Sądzie pierwszéy instancyi na przypadek dezercyi.

Działo się (*wymienić gdzie*) dnia Mca $\frac{\text{dawnego Kalendarza}}{\text{teraźnieyszego}}$ roku (*wszystkie liczby literami wypisywane bydź powinny*).

W skutek rozkazu (*wymienić czyiego*) z dnia Mca roku Nº obiawionego expedycyą (*wymienić czyią*) z dnia Mca roku N^m oznaczoną, mocą którego wyznaczony został Sąd woienny (*wymienić iaki*) dla sądzenia (*wymienić imie, nazwisko i stopień pod Sąd oddanego*) o występek zbiegostwa (*wymienić iakiego*) obwinionego. Audytor Pułkowy lub Dywizyiny (*wymienić imie i nazwisko Audytora*) w obecności (*wymienić imie, nazwisko i stopień*) członka Sądu, na ten cel przez Prezyduiącego wyznaczonego, tudzież N. N. pełniącego obowiązki Pisarza; rozpoczął śledztwo, i czynił zapytania iak następuie:

Pytania? Odpowiedzi:

Ad generalia.

1º Jak się nazywasz, iakie iest imie oyca, tu-

dzież imie i nazwisko rodzinne matki, wiele masz lat, iaki posiadasz stopień, iakiéy iesteś religii, zkąd iesteś rodem, czyli, i gdzie masz iaką posiadłość?

Ad 1^m

2º Gdzie byłeś zamieszkały przed weyściem do służby woyskowéy?

Ad 2^m

3º Czyli czytane ci były Artykuły woyskowe?

Ad 3^m

4º Czyli byłeś kiedy pod Sądem i za co?

Ad 4^m

Ad causam.

5º Za co, przez kogo i gdzie zostałeś teraz aresztowany?

Ad 5^m

6º Czyli zbiegłeś z Pułku lub oddziału?

Ad 6^m

7º Kiedy, z którego mieysca, i iakim sposobem dezerterowałeś?

Ad 7^m

8º Dokąd udałeś się i co robiłeś w czasie zbiegostwa?

UWAGA.

Po wyiaśnieniu wszelkich zbiegostwa dotyczących okoliczności, Audytor uczynić ieszcze powinien następuiące zapytania:

1º Gdzie, u kogo, i iak długo w czasie twéy dezercyi przebywałeś?

(*w odpowiedzi Audytor umieścić winien, nazwisko wsi lub miasta, Obwodu i Woiewództwa, tudzież nazwisko osoby, u któréy zbieg w czasie swéy dezercyi przebywał*).

2º Czyli (*wyrazić nazwisko przechowuiącego*) wiedział iż iesteś dezerterem?

3º Czyli masz świadków, lub inne iakie dowody w celu przekonania, iż N. N. (*położyć nazwisko przechowuiącego*) wiedział że iesteś dezerterem?

Wzór Inkwizycyi w Sądzie drugiéy Instancyi.

Działo się dnia
Mca $\frac{\text{veteris stili}}{\text{novi stili}}$ roku
(*wszystkie liczby wypisywane bydź powinny literami*).

W skutek rozkazu (*wymienić czyiego*) z dnia Mca roku Nº obiawionego expedycyą (*wymienić czyią*) z dnia Mca roku Nm oznaczoną, mocą którego wyznaczony został Sąd woienny Dywizyiny dla sądzenia (*wymienić imie, nazwisko i stopień pod sąd oddanego*) o występek (*wymienić iaki*) obwinionego; który od Wyroku 1ey Instancyi pod dniem Mca roku zapadłego, którym na karę (*wymienić iaką*) skazany; do Sądu 2ey Instancyi appellował; Audytor Dywizyiny, w obecności (*wymienić imie, nazwisko i stopień*) Członka Sądu, na ten cel przez Prezyduiącego wyznaczonego, tudzież Pisarza Sądu N. N. rozpoczął śledztwo, i czynił zapytania iak następuie:

Pytania? Odpowiedzi:

Ad generalia.

1º Jak się nazywasz, iakie iest iest imie oyca,

tudzież imie i nazwisko matki; wiele masz lat, iaki posiadasz stopień, iakiéy iesteś religii, zkąd iesteś rodem; czyli i gdzie masz iaką posiadłość?

Ad 1^m

Ad causam.

2º Czyli appellowałeś od Wyroku Sądu Woiennego Pułkowego w sprawie przeciw tobie na dniu (*wymienić datę Wyroku*) zapadłego, i iakie masz appellowania powody.

Ad 2^m

Nro 1o. *e.*

Wzór wotowania w Sądzie Woiennym pierwszéy Instancyi.

Działo się (*wymienić gdzie*) na Posiedzeniu Sądu Woiennego (*wyrazić czyli Sąd iest Pułkowy, Dywizyiny lub Armii*) dnia $\frac{\text{veteris stili}}{\text{novi stili}}$ Mca roku (*data cała nie liczbami lecz literami wypisaną bydź powinna*).

Wotowanie.

Sądu Woiennego (*wymienić iakiego*) w sprawie przeciw (*wyrazić imie, nazwisko i stopień obwiniowego*) który rozkazem (*wymienić czyim, z iakiéy daty i Numeru*) za (*wymienić przestępstwo za które pod Sąd Woienny oddanym został*) pod Sąd Woienny oddanym został.

Zapytanie 1sze

(*Tu wypisuie się zapytanie przez Prezyduiącego Sędziom do rozwiązania podane, maiąc to na*

uwadze aby każde przestępstwo, i każda okoliczność obciążaiąca oddzielném była obięta pytaniem).

Pierwszy Członek (*umieścić Jego imie, nazwisko i stopień*).

(*W tém mieyscu Członek Sądu swoie zdanie i podpis własnoręcznie zapisać powinien*).

Drugi Członek i t. p.

(*zdanie i podpis własnoręczny Członka*).

etc.

etc.

N^ro 2° *f.*

WZÓR WOTOWANIA W SĄDZIE WOIENNYM DRUGIÉY INSTANCYI.

Działo się (*wymienić gdzie*) na Posiedzeniu Sądu Woiennego (*wyrazić czyli Sąd Dywizyiny lub Armii*) dnia Mca $\frac{\text{veteris stili}}{\text{novi stili}}$ roku (*Datę nie liczbami lecz literami wypisać należy*).

Wotowanie.

Sądu Woiennego (*wymienić Dywizyinego czyli też Armii*) w sprawie przeciw (*wyrazić imie, nazwisko i stopień obwinionego*) w drodzę Appellacyi od Wyroku Sądu Woiennego (*wymienić czyli Pułkowego lub Dywizyinego*) pod dniem $\frac{\text{dzień i miesiąc veteris stili}}{\text{dzień i miesiąc novi stili}}$ roku zapadłego założonéy.

(*Reszta iak w wotowaniu N^ro* 1°.)

Nro 1.

Wzór Wyroku Pułkowego na iedno przestępstwo Woyskowe.

W IMIENIU NAYIAŚNIEYSZEGO
ALEXANDRA Iº
CESARZA WSZECH ROSSYI
KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

Roku dnia (dzień i miesiąc veteris stili / dzień i miesiąc novi stili) (*) Sąd Woienny Pułkowy, rozkazem (*wymienić czyim*) z dnia Mca roku Nº expedycyą (*wymienić czyią*) z dnia Mca roku Nº objawionym, wyznaczony i prawnie zwołany, zebrał się w dniu dzisieyszym o godzinie zrana w Mieście w Domu z osób prawem przepisanych iako to:

NN. (*wymienić nazwisko, imie i stopień*) Pisarza.

Członków:
NN. NN. Kapitanów z Pułku
NN. NN. Porucznikow dº
NN. NN. Podporuczników dº

(*) Całą datę literami wypisać należy.

W assystencyi Audytora Pułku (*imie i nazwisko Audytora*) i pełniącego obowiązki Pisarza Sądu (*imie, nazwisko i stopień*) dla sądzenia podług prawa przed Prezyduiącym złożonego N. N. (*wymienić imie, nazwisko i stopień obwinionego*) syna (*umieścić imie i nazwisko Oyca i Matki*) zamieszkałych (*wskazać mieysce zamieszkania rodziców*) w Obwodzie Woiewództwie urodzonego dnia Mca roku w (*mieysce urodzenia*) Obwodzie Woiewództwie wzrostu (*umieścić wzrost i cały rysopis, tudzież stopień obwinionego*) w Pułku Batalionie Kompanii weszłego do służby dnia Mca roku zapisanego w Kontroli kompanicznéy pod N^m^ w Rodowodzie Pułkowym pod N^m^ który za (*tu wypisać przestępstwo woyskowe*) pod Sąd oddany został.

Obwiniony stawiony przed Sądem wolny i bez kaydan, w towarzystwie obrońcy swego (*wymienić imie, nazwisko i stopień obrońcy*) słuchał czytania wszelkich zeznań, przez siebie i świadków uczynionych i podpisanych, tudzież wszelkich Akt do sprawy obecnéy należących, które kart zapisanych (*wymienić ilość*) obeymuią.

Po wysłuchaniu tak Audytora Pułku, będącego Referentem sprawy, iako też obrońcy

obwinionego; (*) gdy iuż ani obwiniony nic dopowiedzenia, ani Sędziowie żadnego zapytania, dla obiaśnienia się w sprawie do uczynienia nie mieli. Prezyduiacy kazawszy odprowadzić obwinionego, ustąpić iego obrońcy i wszystkim do Sądu nienależącym, zapytał Sędziów zaczynaiąc wotowanie od naymłodszego w stopniu:

„Czy iest dowiedzioném że N. N. (*wymienić stopień*) stał się winnym (*wypisać przestępstwo woyskowe. Wszystkie okoliczności obciążaiące, oddzielnemi pytaniami obiąć należy*).

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego okazało się iż Sędziowie

zważywszy:

że (*wyłuszczyć ieżeli zachodzi potrzeba, powody, zdania Sędziów*) uznali (*wymienić czy*

(*) W przypadku gdyby Sąd Woienny instrukcyą sprawy niedostateczną bydź uznał: od wyrazów „Po wysłuchaniu tak Audytora będącego referentem spraw, iakoteż i obrońcy obwinionego" Wyrok kończyć się ma temi słowy:

" Sąd Woienny (*wymienić czyli Pułkowy lub Dywizyiny*) znalazłszy iż instrukcya sprawy nie iest dostateczną, poleca Audytorowi aby ią uzupełnił, a mianowicie, aby (*wyrazić iaką okoliczność*) iaknaydostatecznieyy wyiaśnił, a to w przeciągu (*oznaczyć przeciąg czasu*) po czém Sąd Woienny (*Pułkowy lub Dywizyiny*) posiedzenie swoie odbędzie.

Działo się iak wyżey etc.

iednomyślnością, lub większością zdań) iż N. N. (*wymienić stopień iego*) stał się winnym (*wypisać przestępstwo wraz z okolicznościami obciążaiącemi, którego winnym go uznano*).

Następnie odczytał Prezyduiący z księgi Praw Woyskowych Art: Prawa z dnia (*wypisać w całém brzmieniu iakie Prawo stosowne do przestępstwa, odczytał*) na który Sędziowie iednomyślnością (*lub większością*) zdań zgodzili się.

Przeto Sąd Woienny (*Dywizyiny lub Pułkowy*) czyniąc za dość pomienionemu Artykułowi Prawa, skazuie N. N. (*wymienić iego stopień*) na (*wymienić rodzay i przeciąg kary*) i dalsze dopełnienie tego co z Prawa wypada Audytorowi poleca.

Działo się iak wyżéy.

(*podpis Pisarza Sądu*).
(*podpis Audytora*).

(*tu następuią podpisy Sędziów zacząwszy od naymłodszego w stopniu*).

Po głośném i wyraźném przeczytaniu wyroku skazanemu, zawiadomił go Prezyduiący, iż Prawo dozwala mu 24 godzin czasu do odwołania się do drugiéy instancyi. Na co tenże oświadczył:

iż na zapadłym Wyroku przestaie, (*lub*) iż w dozwolonym mu przez prawo czasie, uwiadomi Sąd, czyli przedsięweźmie, lub zrzecze się dalszych środków obrony. (*)

(*) Jeżeli skazany po przeczytaniu sobie Wyroku, oświadczy w czasie posiedzeń Sądu iż na wyroku przestaie, lub do wyższéy odwołuie się instancyi, w ówczas oświadczenie to na Wyroku zapisane, przez Prezyduiącego i Audytora podpisanym bydź winno. — Jeżeli zaś w czasie posiedzenia Sądu oświadczenia swego nie uczyni, Audytór winien będzie udać się w asystencyi Officera od warty, lub Adjutanta Placu do skazanego, we dwadzieścia cztery godzin od ogłoszenia Wyroku, i tam odebrane od skazanego oświadczenie na wyroku zapisać; które, przez assystuiącego Officera i Audytora podpisane bydź powinno.

W pierwszéy tylko instancyi zapisane Wyroki, przed nastąpionym potwierdzeniem czytane bydź maią; Wyroki drugiey instancyi dopiero po potwierdzeniu ich, ogłaszane bydź powinny.

N^ro 2

WZÓR WYROKU NA KILKA PRZESTĘPSTW WOYSKOWYCH.

W IMIENIU NAYIAŚNIEYSZEGO

ALEXANDRA I^o

CESARZA WSZECH ROSSYI

KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

Roku dnia etc. (*iak Wzór N° 1°*) który za (*wypisać przestępstwa woyskowe*) pod Sąd oddany został.

Obwiniony stawiony przed Sądem etc.

Po wysłuchaniu tak Audytora etc. etc. Prezyduiący kazawszy odprawadzić etc. etc. zapytał Sędziów zaczynaiąc wotowanie od naymłodszego w stopniu:

1° „Czy iest dowiedzioném że N. N. (*wymienić stopień*) stał się winnym (*wypisać w oddzielnych pytaniach wszystkie przestępstwa o które oskarzony został, a przy każdém równie w osobnych pytaniach wszelkie obciążaiące okoliczności*) (*pytania powinny bydź N^mi oznaczone*).

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego okazało się, iż Sedziowie

z w a ż y w s z y:

że (*wypisać ieżeli zachodzi potrzeba, powody zdania Sędziow*) uznali (*wymienić czy iednomyślnością, czy większością zdań*) iż N. N. (*wymienić stopień iego*) stał się winnym (*wypisać których przestępstw, wraz z okolicznościami obciążaiącemi*)

Że zaś Art: 27 Kodexu postępowania Sądowego dla Woyska Polskiego przepisanego stanowi, aby, gdy obwiniony popełni, kilka różnego rodzaiu przestępstw, karany był za nayznacznieysze przestępstwo, przeto Prezyduiący zapytał Sędziów:

„Które z przestępstw N. N. (*wymienić stopień*) dowiedzionych, iest nayznacznieysze?

Sędziowie maiąc na uwadze że większość przestępstwa inaczey prawnie ustanowioną bydź niemoże, tylko albo z natury kary prawem przepisaney, albo z iey trwałosci, udali się przed oświadczeniem zdań swoich do księgi praw woyskowych, z któréy Prezyduiący odczytał (*wypisać w całém brzmieniu stósowne Artykuły Prawa przez Prezyduiącego odczytane*).

Poczém przystąpił Prezyduiący do zbierania głosów z których (*wypisać czy iednomyślnością czy większością zdań*) okazało się iż

(*wypisać które przestępstwo, i z iakiemi okolicznościami obciążaiącemi*) iest z popełnionych przez N. N. przestępstw, nayznacznieysze.

Przeto Sąd Woienny (*Pułkowy lub Dywizyiny*) czyniąc zadość wyżéy wypisanemu Artykułowi prawa (*wypisać N^er Artykułu i datę prawa*) skazuie N. N. (*wymienić iego stopień*) na (*wymienić rodzay i przeciąg kary*) i dalsze dopełnienie tego co z prawa wypada, Audytorowi poleca.

Działo się iak wyżéy.

(*etc. etc. etc. iak Wzór N° 1°*)

N° 3.

WZÓR WYROKU NA IEDNO PRZESTĘPSTWO POWSZECHNE.

W IMIENIU NAYIAŚNIEYSZEGO
ALEXANDRA I^o
CESARZA WSZECH ROSYI
KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc. etc.

Roku dnia etc. (*iak Wzór N^o* 1°) który za (*wypisać przestępstwo powszechne*) pod Sąd oddany został.

Obwiniony stawiony przed Sądem etc.

Prezyduiący kazawszy odprowadzić obwinionego etc. etc. etc. zapytał Sędziów zaczynaiąc wotowanie od naymłodszego w stopniu.

1° Czy dowiedzioném iest że N. N. (*wypisać iego stopień*) stał się winnym (*wypisać przestępstwo powszechne*).

(*Wszystkie okoliczności obciążaiące oddzielnemi pytaniami obiąć należy*).

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego okazało się iż, Sędziowie

zważywszy:

że (*wyłuszczyć, ieżeli zachodzi potrzeba,*

powody zdania Sędziów) uznali (*wymienić czy iednomyślnością czy większością zdań*) iż N. N. (*iego stopień*) stał się winnym (*wypisać przestępstwo wraz z okolicznościami obciążaiącemi, którego winnym go uznano.*

Z powodu zaś że (*wypisac przestępstwo powszechne*) przez N. N. popełnione prawami woyskowemi obięte nie iest, Sąd na mocy Art: 18 Tyt: XIII Prawa z dnia 22 Stycznia 1794 którego brzmienie:

„W przypadkach prawem karném woyskowém nieprzewidzianych: Sądy Woienne udawać się będą do praw cywilnych karzących, ieśli w nich przestępstwo takowe iest obiętém".

Udał się do księgi praw powszechnych. — Z nich odczytał Prezyduiący (*wypisać Artykuły do popełnionego przestępstwa i iego obciążaiących okoliczności stosowne*) na które gdy się Sędziowie zgodzili.

Następnie zapytał Prezyduiący:

„Na iak długi przeciąg (*wymienić rodzay więzienia prawem za przestępstwo dowiedzione, oznaczony*) skazuie Sąd N. N."

Po zebraniu głosow przez Prezyduiącego, okazało się iż Sąd (*wymienić powody dla których*) skazuie N. N. na (*wymienić przeciąg i rodzay kary*) i dalsze dopełnienie etc. etc. etc.

(*iak Wzór Nº 1º*)

N^ro 4.

Wzór Wyroku na kilka przestępstw powszechnych.

W IMIENIU NAYIAŚNIEYSZEGO
ALEXANDRA I^o
CESARZA WSZECH ROSSYI
KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

Roku dnia $\frac{\text{dzień i miesiąc veteris stili}}{\text{dzień i miesiąc novi stili}}$ etc.
(*iak Wzór N° 1°*)
który za (*wypisać przestępstwa powszechne*) pod Sąd oddany został.

Obwiniony stawiony przed Sądem etc.

Po wysłuchaniu tak Audytora etc. etc. Prezyduiący kazawszy odprowadzić etc. etc. zapytał Sędziów etc. etc:

1° „Czy iest dowiedzionem że N. N, (*wymienić stopień*) stał się winnym (*wypisać w oddzielnych pytaniach wszystkie przestępstwa o które oskarżony został, a przy każdém, równie w osobnych pytaniach wszelkie obciążaiące okoliczności*)

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego okazało się iż Sędziowie

z w a ż y w s z y:

że (*wypisać ieżeli zachodzi potrzeba powody zdania Sędziów*) uznali (*wymienić czy iednomyślnością lub większością zdań*) iż N. N. (*wymienić stopień iego*) stał się winnym *wypisać których przedmiotów wraz z okolicznościami obciążaiącemi*).

Że zaś Artykuł 27 Kodexu postępowania Sądowego dla Woyska Polskiego przepisanego stanowi, aby gdy obwiniony popełni kilka różnego rodzaiu przestępstw, karany był za nayznacznieysze przestępstwo, przeto Prezyduiący zapytał Sędziów.

„Które z przestępstw N. N. (*wymienić stopień*) dowiedzionych iest nayznaczniéysze?

Sędziowie maiąc na uwadze, że większość przestępstwa inaczéy prawnie ustanowioną bydź niemoże, tylko albo z natury kary prawem przepisanéy, albo z iéy trwałości, albo nakoniec gdzie prawo trwałość kary do wolności Sędziego zostawia, oznaczenie iéy w sumnieniu, tudzież (*wypisać przestępstwa powszechne*) przez N. N. popełnione, prawami woyskowemi obiętę nie są; Sąd na mocy Art: 18 Tyt: XIII Prawa z dnia 22 Stycznia 1794, którego brzmienie:

„W przypadkach prawem karném woy-

skowém nieprzewidzianych etc. (*wypisać cały Artykuł*)
udał się de księgi praw powszechnych karzących. Z niéy odczytał Prezyduiący (*wypisać w całém brzmieniu Artykuły do pełnionego przestępstwa i iego obciążaiących okoliczności stosowne*):

Poczém przystąpił Prezyduiący do zebrania głosów z których (*wypisać czy iednomyślnością, czy większością zdań*) okazało się iż (*wypisać które przestępstwo i z iakiemi okolicznościami obciążaiącemi*) iest z popełnionych przez N. N. nayznacznieysze.

Następnie zapytał Prezyduiący:

„Na iak długi przeciąg (*wymienić rodzay więzienia prawem za przestępstwo, które iako nayznacznieysze uznane zostało, oznaczony*) skazuie Sąd N. N.

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego, okazało się iż Sąd (*wymienić ieżeli potrzeba powody dla których*) skazuie N. N, na (*wymienić naturę i przeciąg kary*) i dalsze dopełnienie tego co zprawa wypada Audytorowi poleca.

Działo się iak wyżéy.

(*etc. etc. etc. iak Wzór* N° 1°).

Nro 5.

WZÓR WYROKU, GDY WOYSKOWY RAZEM O PRZETĘPSTWO LUB PRZESTĘPSTWA WOYSKOWE, I O IEDNO LUB WIĄCÉY PRZESTĘPSTW POWSZECHNYCH OSKARŻONY ZOSTANIE.

W IMIENIU NAYIAŚNIEYSZEGO
ALEXANDRA Iº
CESARZA WSZECH ROSSYI
KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

Roku dnia etc (*iak Wzór* Nº 1º) który za (*tu wypisać przestępstwo lub przestępstwa tak woyskowe iak powszechne*) pod Sąd oddany został.

Obwiniony stawiony przed Sądem etc.

Po wysłuchaniu tak Audytora, iako i etc. Prezyduiący kazawszy odprowadzić etc. zapytał Sędziów etc.

1º Czy iest dowiedzioném że N. N. (*wymienić stopień*) stał się winnym (*wypisać przestępstwo woyskowe. Wszystkie okoliczności przestępstwo główne obciążaiące osobnemi pytaniami obiąć należy. — Jeżeli iest*

kilka przestępstw, przy każdém okoliczności obciążaiące w osobnych zapytaniach umieścić).

Czy iest dowiedzioném iż N. N. (*wymienić stopień*) stał się winnym (*wypisać iak wyżéy przestępstwa powszechne, a przy każdém równie w osobnych pytaniach okoliczności obciążaiące*).

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego okazało się, iż Sędziowie

z w a ż y w s z y:

że (*wymienić powody zdania Sędziow*) uznali (*wymienić czy iednomyślnością czy większością zdań*) iż N. N. (*wymienić stopień*) stał się winnym (*wypisać których przestępstw wraz z okolicznościami obciążaiącemi*)

Że zaś Art: 27 postępowania kryminalnego dla woyska polskiego przepisanego, stanowi, aby gdy obwiniony popełni kilka różnego rodzaiu przestępstw, karany był za nayznacznieysze przestępstwo; przeto Prezyduiący zapytał Sędziów:

Które z przestępstw N. N. (*wymienić stopień*) dowiedzionych, iest nayznacznieysze?

Sędziowie maiąc na uwadze, że większość przestępstwa inaczéy prawnie ustanowioną bydź niemoże, tylko albo z natury kary pra-

wem przepisanéy, albo z iéy trwałości, albo nakoniec gdzie prawo trwałość kary dowolności Sędziego zostawia, z oznaczenia iéy w sumnieniu Sędziego; udali się przed oświadczeniem zdań swoich do praw, obeymuiących kary za przestępstwa których N. N. stał się winnym.

A naprzód odczytał Prezyduiący z księgi praw woyskowych (*wypisać w całém brzmieniu Artykuły, iakie stosowne do przestępstwa odczytał*)

Z powodu zaś, że (*wypisać przestępstwo powszechne*) przez N. N. popełnione, prawami woyskowemi obięte nie iest; Sąd na mocy Art: 18 Tyt: XIII Prawa z dnia 22 Stycznia 1794, którego brzmienie:

„W przypadkach prawem karném woyskowém nieprzewidzianych etc. (*wypisać cały Artykuł*)

udał się do księgi praw powszechnych karzących. Zniéy odczytał Prezyduiący (*wypisać w całém brzmieniu Artykuły do popełnionego przestępstwa i iego obciążaiących okoliczności stosowne*).

Poczém przystąpił Prezyduiący do zebrania głosów z których (*wypisać czy iednomyślnością czy większością zdań*) okazało się iż (*wypisać które przestępstwo i z iakiemi okoliczno-*

ściami obciążaiącemi) iest z popełnionych przez N. N. przestępstw, nayznacznieysze.

(*Jeżeli przestępstwo woyskowe za nayznacznieysze uznanem zostało, na ten czas zakończy się Wyrok podług Wzoru* N° 1°, *począwszy od słów „ Przeto Sąd Woienny skazuie etc.*)

(*Jeżeli powszechne przestępstwo nayznacznieyszém uznane będzie, lub za przestępstwo woyskowe kara policyina ma bydź zastosowana, na ten czas nastąpi zapytanie*)

Zapytał następnie Prezyduiący:

Na iak długi przeciąg (*wymienić rodzay kary, prawem za przestępstwo które iako nayznacznieysze uznane zostało, oznaczony*) skazany Sądem N. N.

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego, okazało się, iż Sąd (*wymienić ieżeli potrzeba powody dla których*) skazuie N. N. na (*wypisać przeciąg więzienia*) i dalsze dopełnienie etc. (*iak Wzór* N° 1°).

Nro 6.

WZÓR WYROKU W SPRAWIE W DRODZE APPELLACYI POD ROZSTRZYGNIENIE SĄDU WOIENNEGO DYWIZYINEGO PRZYCHODZĄCÉY.

W IMIENIU NAYIAŚNIEYSZEGO

ALEXANDRA Iº

CESARZA WSZECH ROSSYI

KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

Roku dnia $\frac{\text{dzień i miesiąc veteris stili}}{\text{dzień i miesiąc novi stili}}$ (*) Sąd Woienny Dywizyiny, rozkazem (*wymienić czyim*) z dnia Mca roku Nº expedycyą (*wymienić czyią*) z dnia Mca roku Nº objawionym, wyznaczony i prawnie zwołany, zebrał się w dniu dzisieyszym o godzinie zrana w Mieście w Domu z osób prawem przepisanych iako to:

NN. (*wymienić nazwisko, imie i stopień*) Prezesa.

Członków.

NN. NN. } Majorów z Pułku

NN. NN. } Kapitanów z Pułku

NN. NN. } Poruczników z Pułku

*) Całą datę nie liczbami lecz literami wypisać należy.

W assystencyi Audytora Dywizyi (*imie i nazwisko Audytora*) i Pisarza Sądu (*imie i nazwisko*) dla sądzenia podług prawa przed Prezyduiącym złożonego:

N. N. (*wymienić imie i nazwisko obwinionego*) syna (*umieścić imie i nazwisko oyca i matki*) zamieszkałych (*wskazać mieysce zamieszkania rodziców*, w Obwodzie Woiewództwie wzrostu (*umieścić wzrost i cały rysopis, tudzież stopień obwinionego*) w Kompanii Pułku weszłego do służby (*oznaczyć epokę weyścia do służby*) zapisanego w Kontroli kompanicznéy pod N^m^ w Rodowodzie Pułkowym pod N^m^ który od Wyroku Sądu Woiennego Pułkowego w dniu M^ca^ roku zapadłego, mocą którego (*wymienić za iakie przestępstwo i na iaką karę*) skazany został: odwołał się do Sądu Woiennego Dywizyinego, a to z powodów (*wymienić powody założoney appellacyi*).

Appelant stawiony przed Sądem, wolny i bez kaydan w towarzystwie obrońcy swego (*wymienić iego nazwisko*) słuchał odczytanych wszelkich zeznań, przez siebie i świadków uczynionych i podpisanych, tudzież wszelkich akt do sprawy obecnéy należących.

Po wysłuchaniu Audytora (*wymienić iego*

stopień) iako Referenta i obrońcy obwinionego; gdy iuż ani obwiniony, ani iego obrońca nic do powiedzenia, ani Sędziowie żadnego zapytania dla obiaśnienia się w sprawie, do uczynienia niemieli; Prezyduiący kazawszy odprowadzić obwinionego, i ustąpić iego obrońcy, i wszystkim do sądu nienależącym; zapytał Sędziów, zaczynaiąc wotowanie od naymłodszego w stopniu.

Czyli Sąd Dywizyiny Wyrok zaappelowany potwierdza, lub kassuie?

Po zebraniu głosów przez Prezyduiącego okazało się iż, Sąd Woienny Dywizyiny,

z w a ż y w s z y:

(*wymienić powody Wyroku appelacyinego z wypisaniem Artykułów prawa na których się gruntuie*).

Wyroku Sądu Woiennego Pułkowego pod dniem M^ca^ roku zapadły, którym (*wymienić stopień, nazwisko i imie oskarżonego*) za (*wymienić przestępstwo, którego przez Sąd pierwszéy instancyi winnym był uznany*) na karę (*wymienić iaką*) skazany został, iednomyślnością (*lub większością*) zdań potwierdza (*lub kassuie*) (*).

(*) Skasowanie Wyroku pierwszéy instancyi w dwóch przypadkach może mieć mieysce: 1º gdy Sąd appelacyiny skazanego uniewinnia: 2º gdy go na

W końcu Sąd Woienny Dywnzyiny wykonanie tego co z prawa i przepisów wypada, Audytorowi Dywizyinemu poleca.

Działo się iak wyżéy.

(*podpis Pisarza Sądu*). (*podpis Audytora*). (*tu następuią podpisy Sędziow zaczynaiąc od naymłodszego w stopniu*).

łżeyszą (*od téy która Wyrokiem pierwszéy instancyi naznaczona była*) karę skazuie.

W pierwszym przypadku, to iest w razie uniewinnienia, Wyrok kończyć się będzie temi słowy:

„Kassuie, N. N. (*imie, nazwisko i stopień appelanta*) przestępstwa za które Wyrokiem Sądu Woiennego pierwszéy instancyi na karę (*wymienić iaką*) skazanym został, niewinnym bydź uznaie i dalsze dopełnienie tego co z prawa wypada, Audytorowi poleca" etc. etc.

W drugim przypadku, to iest w razie zmienienia kary, wyrok kończyć się ma:

„Kasuie, i z powodów powyżéy przytoczonych N. N. (*wymienić imie, nazwisko i stopień appelanta*) stósownie do Artykułu prawa którego brzmienie (*wypisać Artykuł prawa który przez Sąd Appelacyiny za stosowny do przypadku uznanym został*) na (*wymienić karę*) skazuie i dalsze dopełnienie tego co z prawa wypada, Audytorowi poleca.

80.924

BIBLIOTEKA NAUKOWA
WAP
33778/2